

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Financování konkrétní ZŠ Povážské ve Strakonících

Financing of Povážská primary school in Strakonice

Michaela Fauová

Plzeň 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Financování konkrétní ZŠ Povážské ve Strakonících“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 25. 4. 2022

v. r. Michaela Fauová

Poděkování

Zde bych ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce Ing. Marii Černé Ph.D. za odborné vedení, cenné připomínky a trpělivost po celou dobu psaní této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala paní Miroslavě Krtilové, ekonomce školy ZŠ Povážská Strakonice, za cenné rady a vstřícné jednání při získání údajů pro praktickou část práce.

Obsah

Úvod	9
1 Školství.....	11
1.1 Vzdělávací systém.....	11
1.2 Veřejný sektor	11
1.3 Legislativa ve školství.....	12
1.4 Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED	12
1.5 Orgány státní správy ve školství	13
1.5.1 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	13
1.5.2 Česká školní inspekce	14
1.5.3 Školská rada.....	14
1.5.4 Ředitel školy a školského zařízení.....	15
1.5.5 Kraj	15
1.5.6 Obec	15
1.6 Vzdělávací systém v České republice	16
1.6.1 Předškolní vzdělávání	16
1.6.2 Základní vzdělávání.....	17
1.6.3 Střední vzdělávání.....	17
1.7 Povinnosti studentů a pedagogických pracovníků	17
2 Financování	19
2.1 Definice financování	19
2.2 Normativy financování.....	19
2.3 Financování školství.....	20
2.3.1 Rozdělení finančních prostředků v resortu školství.....	21
2.4 Financování regionálního školství	22

2.4.1	Výdaje v regionálním školství.....	22
2.5	Vybrané zdroje financování regionálního školství.....	23
2.5.1	Rozpočet.....	23
2.5.2	Peněžní fondy příspěvkových organizací.....	24
2.5.3	Dotace.....	26
3	Hospodaření ZŠ Povážská Strakonice.....	28
3.1	Základní škola Povážská Strakonice	28
3.1.1	Historie školy	28
3.1.2	Současná situace.....	29
3.1.3	Koncepce rozvoje	30
3.1.4	Projekty a dotační programy	32
3.2	Hospodaření školy v roce 2018	32
3.2.1	Výnosy v roce 2018.....	32
3.2.2	Náklady v roce 2018	34
3.2.3	Projekt Šablony na personální rozvoj a vzdělávání	36
3.3	Hospodaření školy v roce 2019	38
3.3.1	Výnosy v roce 2019.....	38
3.3.2	Náklady v roce 2019	39
3.4	Hospodaření školy v roce 2020	41
3.4.1	Výnosy v roce 2020.....	41
3.4.2	Náklady v roce 2020	43
4	Analýza rozpočtů v letech 2018–2020.....	45
4.1	Rozpočet ZŠ Povážská Strakonice 2018	45
4.2	Rozpočet ZŠ Povážská Strakonice 2019	49
4.3	Rozpočet ZŠ Povážská Strakonice 2020	51
4.4	Vývoj spotřeby energií v letech 2018–2020.....	54

5	Finanční analýza nákladů	56
5.1	Vývoj mzdových nákladů v letech 2018-2020.....	56
5.2	Horizontální analýza nákladů hlavní činnosti	60
5.3	Ukazatel autarkie.....	64
5.4	Návrhy a doporučení ke zlepšení finanční situace školy	65
	Závěr	67
	Seznam použitých zdrojů	69
	Seznam tabulek	72
	Seznam obrázků.....	73
	Seznam zkratek	74
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Školství a vzdělávací systém jsou nedílnou součástí společnosti, jeho kvalita se odráží na kvalifikovanosti populace. Tyto pojmy se dotýkají každého jednotlivce ve společnosti a provází ho v průběhu celého života, jak při osobním rozvoji, tak při začleňování do společnosti i při přípravě k budoucímu uplatnění na trhu práce. Každý stát by měl věnovat pozornost stavu svého školství a vzdělávacího systému, jelikož se jedná o důležitou složku veřejného sektoru. Úroveň školství má zásadní vliv na jeho kulturní, hospodářský a sociální rozvoj.

Vzdělávací systém v České republice je tvořen školami a školskými zařízeními vymezenými v zákoně 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, (školský zákon). Základní vzdělání je v České republice ze zákona povinné. Z toho důvodu je nezbytné tohoto vzdělání dosáhnout. Většina škol v České republice je veřejných a působí jako příspěvkové organizace. Školy jako příspěvkové organizace hospodaří především s prostředky získanými od svého zřizovatele a s financemi získanými od státu. Mimoto také hospodaří s finančními prostředky ze svých fondů a s dary, které mohou pocházet od fyzických či právnických osob.

Tato bakalářská práce je blíže zaměřena na zhodnocení financování vybrané základní školy v období mezi roky 2018 až 2020. Pro zhodnocení byla vybrána základní škola v Jihočeském kraji, a to konkrétně Základní škola Povážská Strakonice.

Cílem práce je provedení analýzy hospodaření vybrané základní školy, jejímž zřizovatelem je město Strakonice, analýzy finančních toků plynoucí do regionálního školství a navržení případných změn a opatření vedoucích ke zlepšení finanční situace školy. K dosažení vytyčeného cíle byly použity metody popis, analýza a komparace.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části – část teoretickou a část praktickou. Teoretická část je zpracována na základě studia odborné literatury a legislativy. První kapitola se zabývá základními pojmy pro uvedení do tématu. Jsou zde blíže definovány pojmy jako vzdělávací systém, veřejný sektor, školství a jeho legislativní rámec či povinnosti studentů a pedagogických pracovníků. Další kapitola teoretické části je věnována financování, konkrétně financování v České republice a systému financování regionálního školství. Kromě definic uvedených pojmů se dále teoretická část věnuje

normativům financování, výdajům, jejich členěním a přímým nákladům, rozpočtu, peněžním fondům a dotacím. Tyto podkapitoly tvoří důležitý podklad pro vypracování praktické části práce.

V praktické části je blíže charakterizována vybraná analyzovaná základní škola včetně její současné situace. Navazuje nejdůležitější část, a to provedení analýzy finančního hospodaření v letech 2018 až 2020. Popisovány jsou především náklady a výnosy vybrané organizace v jednotlivých letech. Následně je proveden rozbor schválených rozpočtů a jeho porovnání s realitou. Dále je provedena analýza mzdových nákladů a horizontální analýza nákladů hlavní činnosti.

Na závěr druhé části jsou zpracovány návrhy na případné změny a opatření, které povedou ke zlepšení hospodaření a finanční situace Základní školy Povázská.

1 Školství

Následující podkapitoly této práce se věnují vzdělávacímu systému, školství v České republice a jejímu legislativnímu rámci.

1.1 Vzdělávací systém

Součástí vzdělávací politiky každé země je školství. Úroveň jednotlivých typů škol příslušné země má vliv na její kulturní, sociální a hospodářský rozvoj, proto by měl každý stát dbát o stav svého školství. Vzdělání působí jako pozitivní externalita, ze které profitují všechny subjekty. Vzdělání lidí v každém státě jsou předpokladem pro zaručení produkce kvalitních statků všeho druhu, jednodušší adaptabilitu na měnící se poměry na trhu práce, další rozvoj hospodářství, snadnější osvojení nových a náročnějších technologií v národním hospodářství. Školství zahrnuje základní, střední, vyšší odborné a vysokoškolské vzdělávání. Lze sem zařadit taktéž instituce, které vzdělávání zajišťují. Vzdělání je považováno za veřejný statek. Školství lze ve veřejném sektoru zařadit mezi neziskové organizace. Neziskové organizace zabezpečují činnosti pro celou veřejnost bez rozdílu. Jejich charakter je veřejně prospěšný. Spočívá v zabezpečování veřejných statků pro občany, především v oblasti vzdělání, kultury a sociálních služeb. Jedná se o samostatné organizace s vlastní právní subjektivitou (Peková, Pilný, & Jetmar, 2008).

Za stav a rozvoj vzdělávání v ČR odpovídá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Ministerstvo je tvořeno soustavou škol a školských zařízení, které upřesňuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, označovaný také jako školský zákon. Vysoké školství je upravováno samostatným zákonem č. 111/1998 Sb. o vysokých školách. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podle § 7 zákona 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, představuje ústřední orgán státní správy pro vysoké školy, vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v tomto odvětví. (Peková, Jetmar, & Toth, 2019).

1.2 Veřejný sektor

Veřejný sektor je důležitou a specifickou součástí národní ekonomiky, kterou tradičně vlastní a kontroluje stát. Jeho smyslem je poskytování veřejných služeb a produktů

jednotlivcům nebo společnosti. Od soukromého sektoru se liší hlavně tím, že není založen na ziskovém principu, neboť své finanční prostředky získává z veřejných prostředků. Do veřejného sektoru lze například zařadit kromě odvětví zdravotnictví nebo obrany i odvětví vzdělávání a školství (Bodemann, 2018).

1.3 Legislativa ve školství

Školství a celý vzdělávací systém je nezbytně nutné regulovat určitými právními normami za účelem předejití možným problémům, zmatku a chaosu. Jedná se o legislativní pravidla, která je nutné dodržovat. Právní předpisy vycházejí z Národního programu rozvoje a vzdělávání, ze stanovených záměrů rozvoje a vzdělávání v České republice nebo z programových vyhlášení vlády. Kromě toho je zapotřebí respektovat i mezinárodní úmluvy a závazné předpisy Evropské unie. Hlavní právní normou legislativního rámce školství je v současné době Školský zákon. Jedná se o zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, který je souhrnnou právní normou. Tento zákon vymezuje okruh regionálního školství a definuje podmínky, které je nezbytné v rámci vzdělávání a rozvoje uskutečnit a akceptovat. Kromě toho také vymezuje povinnosti fyzických i právnických osob při procesu vzdělávání a rozvoje (MŠMT, 2020).

Kromě již zmíněného Školského zákona jsou dalšími důležitými právními normami:

- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči,
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách,
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona,
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (MŠMT, 2021).

1.4 Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED

Pod pojem ISCED (International Standard Classification of Education) lze zahrnout sedm stupňů, které slouží jako vhodný nástroj pro shromažďování, zpracování a zpřístupňování vzdělávacích statistik. Jedná se o nástroj, který slouží pro statistické

účely a je použitelný jak v jednotlivých zemích, tak v mezinárodním měřítku. První verze standardu byla zpracována v roce 1976.

Rozdělení je následující:

- ISCED 0 – preprimární vzdělání
- ISCED 1 – primární vzdělání
- ISCED 2 – nižší sekundární vzdělání
- ISCED 3 – vyšší sekundární vzdělání
- ISCED 4 – postsekundární neterciární vzdělání
- ISCED 5 – terciární vzdělání – první stupeň
- ISCED 6 – terciární vzdělání – druhý stupeň (Český statistický úřad, 2021).

1.5 Orgány státní správy ve školství

Ve školství působí několik orgánů státní správy. V následujících podkapitolách jsou vymezeny pojmy a kompetence vybraných orgánů působících v oblasti školství.

1.5.1 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), vystupující jako orgán státní správy ve školství, rozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu, odpovídá za koncepci, stav a rozvoj vzdělávací soustavy, určuje kvalifikační předpoklady a pracovní podmínky pro učitele, schvaluje vzdělávací programy vyšších odborných škol, stanovuje rámcový obsah předškolního až středního vzdělávání (Eurydice, 2021a).

MŠMT po hospodářské stránce rozepisuje krajským úřadům v celém rozsahu finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu pro následující organizace: školy zřízené obcemi a svazky obcí, školy a školská zařízení zřizované kraji a v neposlední řadě školy a školská zařízení jiných zřizovatelů. Tento orgán státní správy tvoří podmínky pro výkon ochranné a ústavní výchovy, preventivně výchovné péče a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Dále také vede Rejstřík škol a školských zařízení všech zřizovatelů. Prostředky ze státního rozpočtu jsou poskytovány pouze školám a školským zařízením, která jsou v tomto rejstříku zapsána (Peková a kol., 2008).

1.5.2 Česká školní inspekce

Česká školní inspekce (ČŠI) je správní úřad s celostátní působností. Jedná se o organizační složku státu a účetní jednotku, která je organizačně členěna na ústředí České školní inspekce se sídlem v Praze a na jednotlivé inspektoráty. V čele stojí ústřední školní inspektor. Jeho výběr, jmenování a odvolání je řízen zákonem o státní službě. MŠMT je ve věcech státní služby nadřízeným služebním úřadem České školní inspekce. ČŠI vykonává inspekční činnost ve všech školách a školských zařízeních, které jsou zapsány ve školském rejstříku. Dále také zjišťuje a hodnotí průběh, výsledky a podmínky vzdělávání. Také hodnotí plnění školského vzdělávacího programu, vyhodnocuje informace o vzdělání žáků a činnostech školy, kontroluje dodržování právních předpisů a provádí kontrolu využití peněžních prostředků, které byly získány ze státního rozpočtu (Zákon č. 561/2004 Sb., § 173 a § 174).

1.5.3 Školská rada

Při základních, středních a vyšších odborných školách je zřizována školská rada. „Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy.“ (Zákon č. 561/2004 Sb., § 167 odst. 1). Školská rada je zřizována výhradně zřizovatelem, který stanovuje počet členů rady a vydává volební řád, ale ředitel školy nesmí být členem školské rady. Funkční období členů školské rady trvá tři roky. Dle zákona má školská rada povinnost se sejít nejméně dvakrát ročně. Vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich uskutečňování. Schvaluje školní řád, ve středních a vyšších odborných školách stipendijní řád a zároveň navrhuje jejich změny. Dále schvaluje výroční zprávu o činnosti školy a pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání studentů v základních a středních školách. Mimoto se podílí na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy, projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření. Taktéž projednává inspekční zprávy České školní inspekce, podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli, orgánům vykonávající státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy a podává návrh na vyhlášení konkursu na ředitele školy (Zákon č. 561/2004 Sb., § 167 a § 168).

1.5.4 Ředitel školy a školského zařízení

Ředitel školy a školského zařízení rozhoduje ve všech záležitostech týkající se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak. Také odpovídá za to, že škola a školské zařízení poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu s tímto zákonem a vzdělávacími programy. Odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb, vytváří podmínky pro výkon inspekční činnosti ČŠI a přijímá následná opatření. Kromě toho vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a pro práci školské rady, zajišťuje, aby zákonní zástupci byli včas informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta. Zabezpečuje spolupráci při uskutečňování programů zjišťování výsledků vzdělávání vyhlášených ministerstvem. Odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení. Ředitel školy je oprávněn zřizovat pedagogickou radu jako svůj poradní orgán. Tuto radu tvoří všichni pedagogičtí pracovníci školy. Musí být zřízena ve všech školách (Zákon č. 561/2004 Sb., § 164).

1.5.5 Kraj

„Kraj je povinen zajistit podmínky pro uskutečňování středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy.“ (Zákon č. 561/2004 Sb., § 181 odst. 1) Kraj zajišťuje výdaje právnických osob, které vykonávají činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu či jiných zdrojů. Kraj může také zmíněným právnickým osobám přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu (Zákon č. 561/2004 Sb., § 181 a § 182).

1.5.6 Obec

Dle § 178 je obec povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, které se nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. Obec zajišťuje plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Dále zřizuje a ruší základní školy, mateřské školy, mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny a zařízení školního stravování. Stejně tak jako kraj, i obec zajišťuje

výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje. Samozřejmě opět s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu a z jiných zdrojů. Také může těmto právnickým osobám přispívat na další neinvestiční výdaje, které jsou jinak hrazené ze státního rozpočtu. V neposlední řadě může přidělovat dotace k částečné úhradě výdajů na provoz a provádět s nimi finanční vypořádání (Zákon č. 561/2004 Sb., § 178 až § 180).

1.6 Vzdělávací systém v České republice

Vzdělání v České republice probíhá v několika formách. Typickým rysem pro základní vzdělání je forma denního studia, kdy žáci docházejí do škol každý všední den. Samozřejmě dále platí jiná forma pro střední a odborné školy, které uskutečňují studium v denní, večerní, dálkové či distanční i kombinované formě. Tyto formy jsou dále popsány ve školském zákoně. Tato bakalářská práce se zaměřuje především na základní školy. Pod pojmem školní rok se rozumí období od 1. září do 31. srpna. Školní rok je rozčleněn na vyučovací období a období prázdnin. Doba určená pro jednu vyučovací hodinu je 45 minut (Zákon č. 561/2004 Sb.).

Podle zákona č. 561/2004 Sb. se rozlišují tyto typy škol:

- mateřská škola,
- základní škola,
- střední škola,
- vyšší odborná škola,
- konzervatoř,
- základní umělecká škola,
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.

Zákon č. 561/2004 Sb. je *zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání* (dále jen „Školský zákon“). Vysoké školy jsou upravovány jiným zákonem a to, zákon č. 111/1998 Sb. *o vysokých školách*.

1.6.1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání slouží k vyrovnání nerovnoměrností vývoje dítěte před vstupem do základního vzdělávání. Poskytuje zvláštní pedagogickou péči, podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, umožňuje a je součástí rozvoje rozumového, citového

a tělesného. Prohlubuje znalosti v základních pravidlech chování, nastavení základních životních hodnot a mezilidských vztahů (Zákon č. 561/2004 Sb., § 33).

1.6.2 Základní vzdělávání

Cílem základního vzdělávání je, aby si žáci osvojili důležité strategie učení a na jejich základě byli motivováni k neustálému celoživotnímu učení. Vystavují se problémům, které se učí řešit, komunikují a spolupracují, chrání své duševní i fyzické zdraví. Učí se být tolerantní vůči jiným lidem, odlišným kulturním a duchovním hodnotám. Každý žák si v průběhu svého života nastavuje své hodnoty, které se mění a neustále se vyvíjejí. Chápu a tolerují také životní prostředí. Základní škola má devět ročníků, které se člení na první a druhý stupeň. První stupeň základní školy je od prvního až do pátého ročníku, druhý stupeň navazuje šestým až devátým ročníkem. Jeden rok je dále rozdělen na pololetí. Každé pololetí se žákovi vystavuje vysvědčení. Pro první pololetí je povoleno vydat pouze výpis z vysvědčení (Zákon č. 561/2004 Sb., § 44 a §45, hlava II.).

1.6.3 Střední vzdělávání

Cílem středního vzdělávání je následný rozvoj znalostí, vědomostí, dovedností, postojů a získaných hodnot, které žák získal v základním vzdělávání. Nabízí žákům rozsáhlejší všeobecné vzdělávání nebo odborné vzdělávání zaměřené na konkrétní přípravu v pracovním prostředí a pro kvalitní výkon vybraného povolání. Střední vzdělávání má tři stupně ukončení. Prvním stupněm je střední vzdělání, které žák získá po ukončení vzdělávacího programu po jednom nebo dvou letech vzdělávání v denní formě. Druhý stupeň je ukončen po dvou nebo třech letech vzdělávání v denní formě nebo zkráceného studia pro získání středního vzdělávání ukončeného výučním listem (§ 84). Třetí stupeň je zakončen po čtyřech letech denní formy vzdělávání nebo po ukončení nástavbového studia po dvou letech. Zakončení studijních oborů určuje vláda (Zákon č. 561/2004 Sb., § 57 a § 58).

1.7 Povinnosti studentů a pedagogických pracovníků

V České republice se povinná školní docházka vztahuje na všechny státní občany, dále také na občany, kteří pobývají na území ČR déle než 90 dní. Délka povinné školní docházky je stanovena školským zákonem a činí devět let. Povinnost nastoupit do školského zařízení, začíná první rok po dovršení šestého roku dítěte. Splnění povinné

školní docházky končí absolvováním devátého ročníku základní školy, nejdéle však v době dosažení 17 let. Základní školu navštěvují obvykle žáci ve věkovém rozmezí od 6 do 15 let (Eurydice, 2021b).

Studenti a žáci jsou povinni dodržovat školní a vnitřní řád, dále také předpisy, pokyny školského zařízení, které slouží k ochraně zdraví a bezpečnosti. Studenti musí řádně docházet do školských zařízení, řádně se vzdělávat a také musejí dbát na pokyny pedagogických pracovníků, které jsou v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem konkrétního školského zařízení. V případě, kdy se změní studentův zdravotní stav, nebo nastane jiná závažná skutečnost, která by mohla ovlivnit vzdělání, je student povinen informovat školské zařízení (Zákon č. 561/2004 Sb., § 22).

Každý pedagogický pracovník je povinen vykonávat svou pedagogickou činnost v souladu s cíli a zásadami vzdělávání. Ochránovat a respektovat práva, zdraví a bezpečí studentů. Vést pozitivní přístup k výchově a tím vytvářet bezpečné a pozitivní klima ve školním prostředí a tím podporovat rozvoj. Pedagogický pracovník je povinen uchovávat v mlčenlivosti osobní údaje studentů a zajišťovat správné pracovní podmínky pro hladký průběh studia. Důležitá je také ochrana před fyzickým či psychickým nátlakem ze strany studentů, případně zákonných zástupců a dalších osob, které jsou v přímém kontaktu. Pracovník může být volen a může volit do školské rady. Pedagogický pracovník má právo na objektivní hodnocení své pedagogické činnosti (Zákon č. 561/2004 Sb., § 22 a, b).

2 Financování

Následující podkapitoly se blíže věnují financování, jeho systému v regionálním školství a vybraným zdrojům finančního řízení.

2.1 Definice financování

Financování zahrnuje obstarávání kapitálu z různých zdrojů. Financování organizací je stěžejním faktorem, jenž ovlivňuje jejich fungování. „*Jde o činnost spojenou se získáváním finančních prostředků na činnost účetní jednotky a současně i splácení těchto finančních prostředků, pokud jsou návratné. Pokud jde o finanční prostředky cizí (návratné), je nezbytné je vrátit i s úroky.*“ (Máče, 2018a, s. 267) Finanční prostředky získané od státu či zřizovatele nebo z Evropské unie a jiných zahraničních fondů jsou nenávratné za jistých podmínek daných smlouvou. V této souvislosti se jedná o transfery (Máče, 2018a).

Za transfer je považováno poskytnutí i přijetí peněžních prostředků z veřejných rozpočtů, včetně prostředků ze zahraničí, hlavně v případě státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů či územních samospráv. Jedná se tedy zejména o granty, dotace, příspěvky, dávky, subvence, nenávratné finanční výpomoci, podpory a peněžní dary (Máče, 2018a).

Finanční řízení veřejného sektoru, do kterého spadá i vzdělávací systém, není o maximalizaci zisku či současné hodnoty, nýbrž o shodě zájmů veřejnosti či zastupitelů o možnostech vybrané organizace zajistit požadované služby a statky z finančních zdrojů poskytnutých veřejností. Jedná se například o dotace, daně a poplatky (Máče, 2018b).

2.2 Normativy financování

Finanční normativy představují důležitý ekonomický regulátor hlavních činností v regionálním školství. Dle Pekové jsou definovány následovně:

„Finanční normativ je částka vyjádřená v Kč, která udává průměrný příspěvek státu (dotační minimum) na pokrytí nákladů spojených s příslušnou činností (vzdělávání, ubytování, stravování aj.) na jednoho žáka na určitém typu školy za jeden rok.“ (Peková a kol., 2008, s. 328).

Republikové (státní) normativy, které byly stanoveny jako průměrné hodnoty pro celou republiku, zobrazují průměrný příspěvek státu na pokrytí nákladů na jednoho studenta

v konkrétním typu školy nebo školského zařízení. Krajské (místní) normativy stanoví kraj jako výši výdajů připadajících na jednotku výkonu na jeden kalendářní rok. Kraj při tvorbě normativů vychází z rámcových vzdělávacích programů nebo akreditovaných vzdělávacích programů pro vyšší odborné vzdělávání. Dále vychází také z dlouhodobého záměru rozvoje a vzdělávací soustavy v konkrétním kraji, rozsahu přímé vyučovací, výchovné, speciálně pedagogické nebo přímé pedagogicko-psychologické činnosti, naplněnosti tříd, studijních skupin a oddělení v jednotlivých školských zařízení a školách. Místní normativy se vyznačují detailnějším členěním. Normativy určují odbory školství krajských úřadů tzv. místním dohodovacím řízením, které probíhá mezi řediteli škol a školských zařízení zprostředkovaně přes úřady obcí s rozšířenou působností. Krajský úřad povinně vymezuje v rozpočtu regionálního školství rezervu na úkoly, které nelze zahrnout do rozpočtu (Peková a kol., 2008).

2.3 Financování školství

Vzhledem k tomu, že je školní vzdělávání považováno za veřejný statek, je převážná část školství v České republice financována z určitého druhu veřejného rozpočtu (tj. z rozpočtu státního, krajského či municipálního). V různých školních zařízeních je kvalita vzdělávacího procesu kromě jiného závislá i na dostatku finančních a jiných prostředků, které má daný provozovatel školního zařízení v určité době a na určitém místě k dispozici. Jelikož užitek ze vzdělání lze v řadě případů alespoň z části kvantifikovat, jsou vybraní jedinci ochotni se ekonomicky podílet na nákladech na příslušnou část vzdělání. Každá země zpravidla garantuje všem občanům bezplatné základní vzdělání (Peková a kol., 2008).

Základní zdroje financování školství lze rozdělit na dva druhy: přímé a nepřímé. Přímé financování školství v České republice spočívá v přímé úhradě za vzdělávací služby od jejich příjemců. Zde se jedná hlavně o financování školného u soukromých škol. Nepřímá forma financování obsahuje především finance z veřejných rozpočtů a soukromých zdrojů od jiných subjektů než příjemců služeb.

V České republice je školství financováno v převažující míře z veřejných rozpočtů, kterými jsou:

- státní rozpočet a kapitola MŠMT ČR,
- rozpočty územní samosprávy (obce),
- rozpočet Evropské unie (Hejduková, 2015).

Většina finančních prostředků vynaložených do školství plyne z resortu MŠMT, konkrétně kapitoly č. 333 státního rozpočtu (Peková a kol., 2008).

Mezi důležité výdaje kapitoly č. 333 patří například výdaje na regionální školství a přímo řízené organizace, výdaje na činnost v oblasti mládeže a v oblasti sportu, programy spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a z prostředků finančních mechanismů mimo výzkum, vývoj a inovace (Hejduková, 2015).

Druhým základním zdrojem financí pro školství jsou příspěvky obcí a měst poskytované na provoz škol. Obce potřebné finance získávají jako účelovou neinvestiční dotaci ze státního rozpočtu, která je rozdělována prostřednictvím orgánu Krajského úřadu (Peková a kol., 2008).

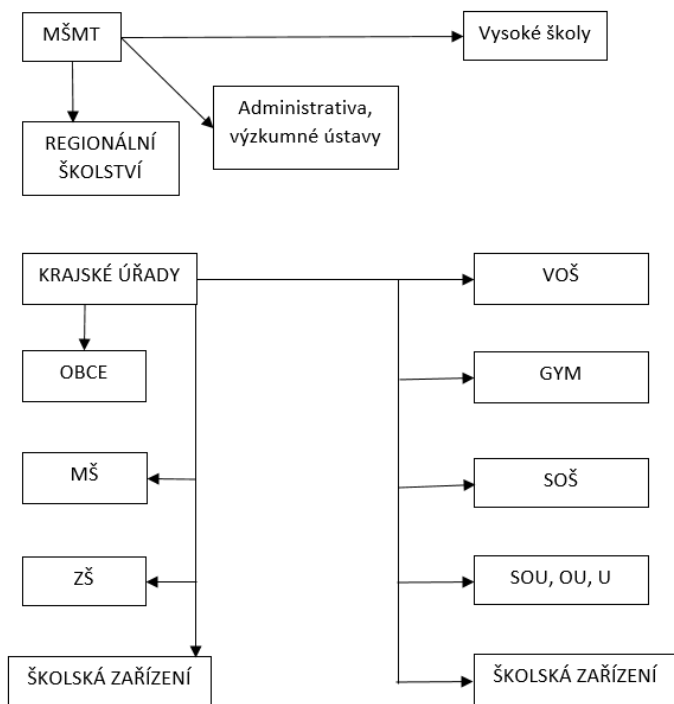
2.3.1 Rozdělení finančních prostředků v resortu školství

Jednotlivé skupiny škol spojené s financováním blízce souvisí se správou příslušných škol. Lze využít následující členění:

- přímo řízené a financované školství (vysoké školy),
- regionální školství (zde řadíme všechny školy kromě vysokých),
- ostatní přímo řízené organizace (jako např. Česká školní inspekce, Výzkumný ústav odborného školství nebo Výzkumný ústav pedagogický) (Peková a kol., 2008).

Na následujícím obrázku je znázorněn přehled o základním rozdělení finančních prostředků ve školství.

Obrázek 1: Toky finančních prostředků ve školství ČR

Zdroj: Peková a kol. (2008), zpracováno autorkou

2.4 Financování regionálního školství

Regionální školství je financováno ze státního rozpočtu a rozpočtů územních samosprávných celků, tedy zřizovatelů. Na financování regionálního školství je poskytován největší objem financí z rozpočtu kapitoly MŠMT. Ze zmíněných zdrojů jsou poskytovány prostředky na tzv. přímé náklady na vzdělávání poskytované školami a školskými zařízeními, které zřizují obce, svazky obcí a kraje (MŠMT, 2021b). Jedná se zejména o poskytnuté finanční prostředky na výplatu mezd, odvodů, učebních pomůcek, vzdělávání pracovníků apod. Z rozpočtů zřizovatelů jsou financovány zejména investiční a ostatní provozní výdaje (Hejduková, 2015).

2.4.1 Výdaje v regionálním školství

V rámci regionálního školství lze rozdělit výdaje na investiční a neinvestiční.

Investiční výdaje hradí vždy zřizovatel příslušné školy. Výdaje na školy zřizované obcemi (především MŠ a ZŠ) jsou hrazeny z obecních rozpočtů. Střední a vyšší odborné

školy jsou financovány z rozpočtů krajů. Církevní a soukromé školy jsou financovány z rozpočtů církevních či soukromých zřizovatelů (Eurydice, 2021c). Investičními výdaji jsou míněny výdaje na majetek, který splňuje definici dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku dle zákona, či vnitropodnikových norem příjemce (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2013). Příkladem investičního výdaje ve školách či školských zařízeních může být pořízení počítačů.

Neinvestiční výdaje zahrnují provozní výdaje a přímé náklady na vzdělávání. Provozní výdaje neboli ostatní neinvestiční výdaje, hradí zřizovatel příslušné školy.

Přímé náklady na vzdělávání jsou hrazeny ze státního rozpočtu a obsahují:

- výdaje na učební pomůcky, učebnice a školní pomůcky,
- mzdy, platy, náhrady platů, náhrady mezd včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění a ostatní výdaje s nimi související,
- náhrady mezd a platů pro předsedy a členy zkušebních komisí v průběhu závěrečných a maturitních zkoušek
- další výdaje na vzdělávání pedagogických pracovníků a na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání (např. výdaje na zájmové a volnočasové aktivity žáků) (Eurydice, 2021c).

2.5 Vybrané zdroje financování regionálního školství

V této kapitole budou blíže charakterizovány vybrané zdroje financování regionálního školství, konkrétně rozpočet, peněžní fondy a dotace. Jedná se o pojmy, se kterými je následně pracováno v praktické části práce.

2.5.1 Rozpočet

Státní rozpočet je základním článkem veřejných financí, jelikož se nejvíce podílí na nenávratném přerozdělování důležité části hrubého domácího produktu přes rozpočtovou soustavu a zahrnuje největší část příjmů rozpočtové soustavy. Vývoj státního rozpočtu ovlivňuje ostatní veřejné rozpočty v rozpočtové soustavě, především územní samosprávu (Peková, 2011). Státní rozpočet je z ekonomického hlediska zobrazen jako ekonomické vztahy, které vznikají při používání a tvorbě peněžních důchodů státu, dále je také centralizovaným peněžním fondem státu. Z hlediska

formálního je státní rozpočet bilancí, dokumentem, který bilancuje příjmy, s jakými bude země v určitém období hospodařit a také výdaje podle účelu využití (Hejduková, 2015).

„Státní rozpočet jako souhrn finančních dokumentů zahrnuje zákon o státním rozpočtu, rozpis ukazatelů státního rozpočtu, podrobné rozpočty organizačních složek státu a změny těchto dokumentů. Obsahuje i dotační vztahy k rozpočtům územních samosprávných celků a státních fondů.“ (Zákon č. 218/2000 Sb., § 5 odst. 3 a 6) Dále jsou ve státním rozpočtu zahrnuty financující položky, očekávané příjmy a odhadované výdaje v rozpočtovém roce. Příjmy i výdaje státního rozpočtu se dále člení na kapitoly. Závazné ukazatele státního rozpočtu jsou stanovené zákonem o státním rozpočtu na příslušné rozpočtové období. V České republice je rozpočtovým obdobím kalendářní rok. Výše zmíněné kapitoly vyjadřují okruh působnosti a odpovědnosti ústředních orgánů státní správy a dalších organizačních složek státu, v případě že mají samostatnou kapitolu ve státním rozpočtu či mají postavení ústředního orgánu státní správy (Hejduková, 2015).

2.5.2 Peněžní fondy příspěvkových organizací

Dle zákona č. 250/2000 Sb. se dělí peněžní fondy pro příspěvkové organizace do následujících kategorií:

Rezervní fond

Rezervní fond je tvořen finančními prostředky ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace po skončení roku. Musí být schválen zřizovatelem. Zlepšený výsledek hospodaření je vyjádřen jako kladný rozdíl mezi výnosy a náklady. Zřizovatel rozhoduje o rozdělení do fondu odměn nebo rezervního fondu. Finanční prostředky uložené v rezervním fondu používá k překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k dalšímu rozvoji vlastní činnosti, k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně nebo také k úhradě ztráty za předchozí rok. Po souhlasu zřizovatele je možné převést část rezervního fondu do fondu investic, aby došlo k jeho navýšení. Zdrojem rezervního fondu mohou být také peněžní dary a prostředky převedené od fyzických či právnických osob (Zákon č. 250/2000 Sb., § 30).

Fond investic

Fond investic slouží k financování vlastních investičních potřeb. Tento fond je tvořen investičními dotacemi ze státních fondů a jiných veřejných rozpočtů, investičním příspěvkem z rozpočtu zřizovatele a příjmem z prodeje svěřeného dlouhodobého majetku (avšak pouze v případě, že s tím zřizovatel souhlasí). Zřizovatel také schvaluje odpisový plán, který je tvořen z odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Finanční prostředky jsou využívány na pořízení nebo vylepšení hmotného a nehmotného majetku, k zaplacení půjček nebo investičních úvěrů (Zákon č. 250/2000 Sb., § 31).

Fond odměn

„Fond odměn je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace, a to do výše jeho 80 %, nejvýše však do výše 80 % objemu prostředků na platy stanoveného zřizovatelem nebo zvláštním právním předpisem, a peněžními dary účelově určenými na platy.“ Zřizovatel schvaluje přesun peněžních prostředků do fondu odměn. Z fondu se uhrazují odměny zaměstnancům. Případně se přednostně hradí případné překročení stanoveného množství objemu prostředků na platy (Zákon č. 250/2000 Sb., § 32).

Fond kulturních a sociálních potřeb

Dle zákona o rozpočtových pravidlech je tento fond tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhradu platů, případně na mzdy a náhrady mezd a odměny za pracovní pohotovost a ostatní plnění za vykonávanou práci. Prostředky z fondu slouží k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, žákům středních odborných učilišť a učilišť, interním vědeckým aspirantům. Dále také důchodcům, kterým byl přiznán starobní důchod na základě rozhodnutí České sociální správy a zabezpečení, důchodcům, kteří při odchodu do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně pracovali u příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným právnickým nebo fyzickým osobám. U zaměstnavatelů, na které se nevztahuje vyhláška č. 114/2000 Sb. se tvoří sociální fond (Zákon č. 250/2000 Sb., § 33).

2.5.3 Dotace

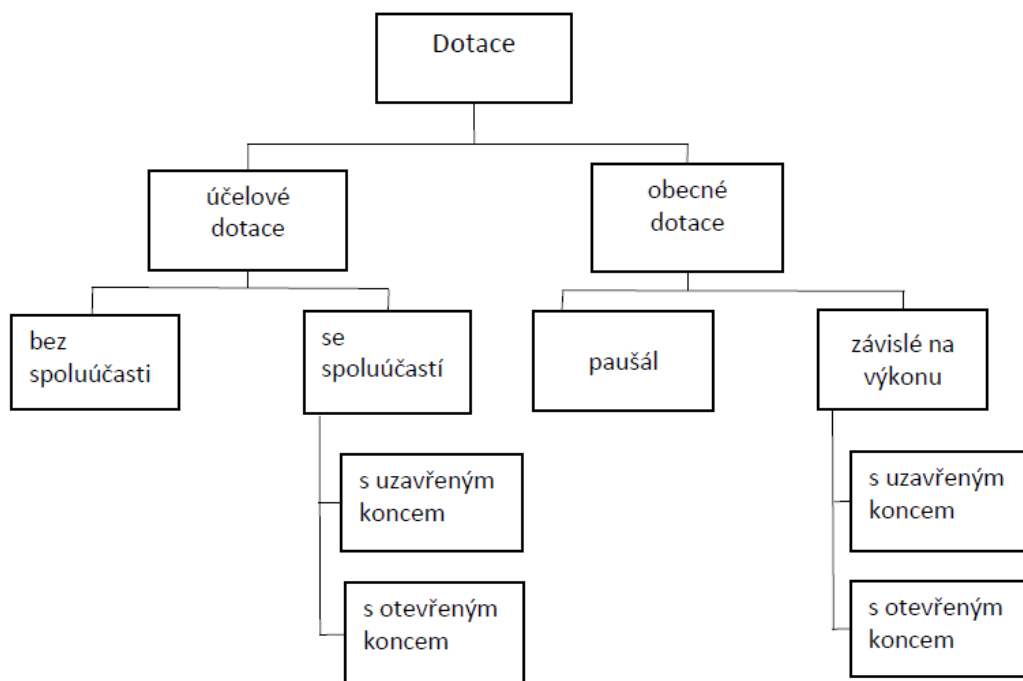
Podle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech se pod pojmem dotace rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, Národního fondu poskytnuté právnickým a fyzickým osobám na daný účel nebo státních finančních aktiv. Důležitým rysem určité dotace je povinný účel, který musí být dodržen při čerpání. Poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci musí být doloženo v písemné žádosti. Žádost musí obsahovat požadovanou částku, účel, pro který je žádost závazná, lhůtu, ve kterém bude účel splněn, všechny potřebné identifikační údaje žadatele, identifikaci výzvy a další nutné podklady pro rozhodnutí (Zákon č. 218/2000 Sb., § 3).

Dotace jsou jedním z nepřímých nástrojů kontroly státu na hospodaření uzemní samosprávy. Poskytovatel finančních prostředků také kontroluje její použití (Peková a kol, 2008).

Dotace jsou rozděleny na dvě základní skupiny, a to na obecné a účelové. Obecné dotace mohou být poskytovány na financování rozsáhlého výběru statků a služeb. Účelové dotace jsou využívány na určité služby či statky. Obecné dotace jsou rozčleněny dále na paušální a dotace závislé na výkonu. Paušální dotací je určena fixní částka, kde však není konkrétně určeno, na co bude použita. Lze tedy tyto prostředky využít na libovolné statky a služby. Na dotace závislé na výkonu, mohou být finanční prostředky omezeny limitem. V případě omezení jsou to dotace s uzavřeným koncem. Účelové dotace jsou bez spoluúčasti nebo se spoluúčastí. Dotace bez spoluúčasti jsou ty, které mají fixní částku a není požadována spoluúčast příjemce na financování. Dotace, kde se musí alespoň částečně účastnit i příjemce, jsou se spoluúčastí (Bailey, 1999).

Na následujícím obrázku je graficky zpracováno rozdělení dotací.

Obrázek 2: Rozdělení dotací

Zdroj: Bailey (1999, s. 181), zpracováno autorkou

3 Hospodaření ZŠ Povážská Strakonice

Následující část práce se věnuje představení vybraného subjektu Základní škola Povážská Strakonice a následně analýze jejích finančních prostředků ve zvoleném období 2018 až 2020.

3.1 Základní škola Povážská Strakonice

Celá tato kapitola je blíže věnována charakteristice vybrané základní školy, její historii a současné situaci. Dále se věnuje popisu vybraných dlouhodobých cílů koncepce rozvoje školy, které byly čerpány z poskytnutých interních materiálů. Závěr této kapitoly se zabývá vybranými projekty a dotačními programy.

Základní informace

Název: Základní škola Povážská Strakonice

Adresa: Nad Školou 560, 386 01 Strakonice

IČO: 708 762 40

Ředitel školy: Mgr. Tomáš Linhart

Zástupkyně ředitele: Mgr. Lucie Samcová

Zřizovatel: město Strakonice

3.1.1 Historie školy

Historie školy spadá do konce 70. let. V těchto letech byla postavena budova, která byla využívána pro vzdělávání, byla spíše označována za provizorní. V následujících letech však docházelo k problémům a budova nespĺňovala jak prostorové, tak i hygienické podmínky pro vzdělávání 21. století. Ze závažných problémů byla celá škola zbourána. Město Strakonice dne 1. 9. 2002 rozhodlo o sloučení dvou právních subjektů, ZŠ a MŠ Povážská Strakonice a ZŠ Velké náměstí Strakonice. Vznikla tak ZŠ a MŠ Povážská Strakonice. Od roku 2001 byl projednáván návrh na výstavbu nového komplexu, který se potýkal s problémy, až v roce 2009 rozhodlo zastupitelstvo města o financování školy. V roce 2010 došlo k realizaci nové výstavby. Následně schválilo zastupitelstvo města Strakonice rozdělení organizace k 1. 1. 2011 na dva právní subjekty,

a to ZŠ Povážská Strakonice a MŠ Šumavská Strakonice (Základní škola Povážská Strakonice, 2021a).

3.1.2 Současná situace

Údaje v této kapitole byly čerpány z webové stránky vybrané základní školy (Základní škola Povážská Strakonice, 2021b). Škola byla pro první stupeň základního vzdělávání otevřena v září roku 2011 spolu se školní jídelnou. O rok později, v září 2012, byl otevřen i druhý stupeň spolu s tělocvičnou. Budova školy je vhodně situována – nedaleko se nachází les a multifunkční hřiště, které lze využít pro výuku nebo další mimoškolní aktivity, případně v rámci odpolední školní družiny.

Celkem má škola osmnáct tříd, v každém ročníku jsou dvě třídy. Pro žáky druhého stupně jsou k dispozici nejen univerzální třídy, ale také třídy s nejrůznějším zaměřením. Jedná se například o počítačové učebny, jazykovou učebnu, čtenářskou místnost, odborné učebny pro výuku chemie, přírodopisu či fyziky. Škola také disponuje dílnami pro pracovní činnosti, kuchyňkou nebo keramickou dílnou.

V následující tabulce je zobrazen vývoj počtu žáků ZŠ Povážská ve vybraných letech. Z tabulky je patrné, že počet žáků na prvním stupni je téměř neměnný a počet žáků na druhém stupni v posledních třech letech mírně roste.

Tabulka 1: Počet žáků základní školy v jednotlivých letech

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Žáci 1. stupeň	224	226	224
Žáci 2. stupeň	121	136	158
Celkem	345	362	382

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Dále má škola sportovní hřiště, které je umístěno na střeše školy a velkou tělocvičnu, která slouží nejen pro výuku tělesné výchovy jejích žáků, ale také široké veřejnosti, která ji může využívat v odpoledních hodinách, kdy neprobíhá výuka.

Základní škola pro své žáky pořádá nejrůznější exkurze, lyžařské či cyklistické kurzy, dává žákům možnost účastnit se výměnných pobytů, exkurzí do Anglie apod. Důležitým atributem je pro školu podpora zdravého životního stylu svých žáků.

Školní družina

V rámci školy je žákům prvního stupně k dispozici školní družina. Celkem má šest oddělení s maximální kapacitou 30 žáků na jedno oddělení. Škola nabízí nejen odpolední družinu, ale také ranní družinu. Školní družina pro své aktivity využívá tři družinové herny, multifunkční promítací sálek, skleník a také tělocvičnu či hřiště a školní zahradu. V rámci školní družiny mají žáci k dispozici kroužky, které se mění dle nabídky v daném školním roce. V současné době je v nabídce kroužků například keramický kroužek, sportovní kroužky (vybíjená a florbal), kroužek angličtiny, nebo například kroužek s názvem „Ekodomeček“, kde se děti učí chránit přírodu, třídit odpady, pěstovat rostliny apod. nebo kroužek „Šikulka“, kde děti vyrábějí z různých materiálů, vytváří dekorace a praktické předměty různými metodami aj (Základní škola Povážská Strakonice, 2021c).

3.1.3 Koncepce rozvoje

Informace obsažené v této kapitole jsou čerpány z interních materiálů školy. Koncepce dalšího rozvoje školy byla vytvořena na základě současného stavu školy a z nastavených priorit. Dále vychází z dlouhodobého záměru v oblasti vzdělávání a ze strategie digitálního vzdělávání města Strakonice.

Vzdělávací a výchovná oblast

Nejdůležitějším posláním školy je poskytovat žákům kvalitní základní všeobecné vzdělání v souladu se zákonem a školním vzdělávacím programem. Dále je důležité motivovat žáky k celoživotnímu vzdělávání, zajistit rovnocenné podmínky žákům z různého sociálního prostředí, jiných národností a s případným zdravotním postižením.

Podporovat nové metody vzdělávání a nové způsoby učení s využitím digitálních technologií. Rozvíjet systém preventivních opatření, vést žáky k toleranci a vzájemnému respektu.

Personální oblast

Udržet kvalifikovaný pedagogický sbor, dbát na jeho profesní růst, další vzdělávání, vzájemnou komunikaci a týmovou spolupráci nejen mezi učiteli prvního či druhého stupně, ale i mezi oběma stupni navzájem. Zajišťovat moderní pracovní podmínky a podporovat vlastní aktivity zaměstnanců, které souvisejí se zvýšením či zlepšením jejich kvalifikace. Vhodně doplnit pedagogický sbor tak, aby se překonalo období odchodů do důchodu.

Snaha získat do budoucna pedagogické pracovníky, jejichž aprobace je přírodopis, chemie, německý jazyk a výpočetní technika.

Klima školy

Nadále vytvářet dobré jméno školy a motivovat žáky i jejich rodiče k většímu zájmu o vzdělávání. Snaha udržet otevřenou a přátelskou pracovní atmosféru nejen pro žáky, ale i pro jednotlivé zaměstnance. Spolupracovat s rodiči žáků při třídních schůzkách, konzultačních hodinách, besídkách či dnech otevřených dveří. Zavést elektronické třídní knihy prostřednictvím softwaru Bakaláři. Nadále inovovat a rozvíjet internetové stránky školy a využívat je k prezentaci úspěchů jednotlivých žáků či tříd.

Organizace školy

Vytvářet optimální podmínky pro úspěšné fungování školy a plnění základních cílů. Průběžně aktualizovat základní dokumenty školy včetně pokynů ředitele pro pedagogický sbor. Smysluplně řešit úvazky jednotlivých učitelů pedagogického sboru, vhodně sestavovat rozvrhy, systém suplování a dohledů. Organizovat spolupráci s mateřskou školou a zvyšovat tím zájem o školu – projektové dny pro předškoláky apod. Dále rozvíjet spolupráce s různými organizacemi, které mohou zpestřit výuku.

Mimoškolní aktivity a zájmové útvary

Podporovat mimoškolní aktivity, například exkurze a kulturní představení pro žáky, dále pokračovat v podpoře zájmového vzdělávání v rámci činnosti školní družiny, rozšířit nabídku kroužků v rámci družiny a pokračovat ve velmi oblíbeném zdravotnickém kroužku, včetně zajištění jeho kvalitního vedení.

Škola a školní jídelna

Dbát na profesní růst a další vzdělávání zaměstnanců, využívání nových technologií. Dbát na kvalitní fungování školní jídelny, poskytovat pestrou nabídku jídel a zaměřit se na kvalitní a zdravé stravování.

Materiálně-technická oblast

Snaha udržovat a stále zkvalitňovat podmínky pro vzdělávání prostřednictvím vhodných dotačních titulů. Zajištění nového vybavení v počítačových učebnách, pořízení vhodných učebnic a učebních pomůcek, obměna interaktivních tabulí a interaktivních panelů ve třídách, vybavení čtenářské dílny novým nábytkem a novými knihami atd.

3.1.4 Projekty a dotační programy

Základní škola Povážská Strakonice se účastní nebo byla v posledních letech zapojena do několika projektů a dotačních programů, jejich výčet je následující:

- **Šablony II** – cílem projektu je osobnostně sociální a profesní rozvoj pedagogů, dočasná personální podpora školním asistentem a školním speciálním pedagogem
- **Stavební kámen primární prevence – Dotační program Jihočeského kraje** – jedná se o školení pedagogického sboru a program všeobecné primární prevence pro žáky 6. ročníků
- **Les ve škole** – program motivuje učitele, aby se svými žáky chodili ve výuce ven a umožnili jim učit se „o lese v lese“
- **Projekt „Nenech to být“** – jedná se o online anonymní schránku důvěry, která je dostupná prostřednictvím mobilní aplikace, projekt se snaží bojovat proti šikaně, sexuálnímu obtěžování, vylučování z kolektivu apod.
- **Sportuj ve škole** – projekt má za snahu rozhábat děti ve školních družinách
- **Ovoce a zelenina do škol, Mléko do škol** – cílem projektu je podpora zdravé výživy žáků, zvýšení konzumace ovoce a zeleniny a vytvoření správných stravovacích návyků
- a mnoho dalších (Základní škola Povážská Strakonice, 2021d).

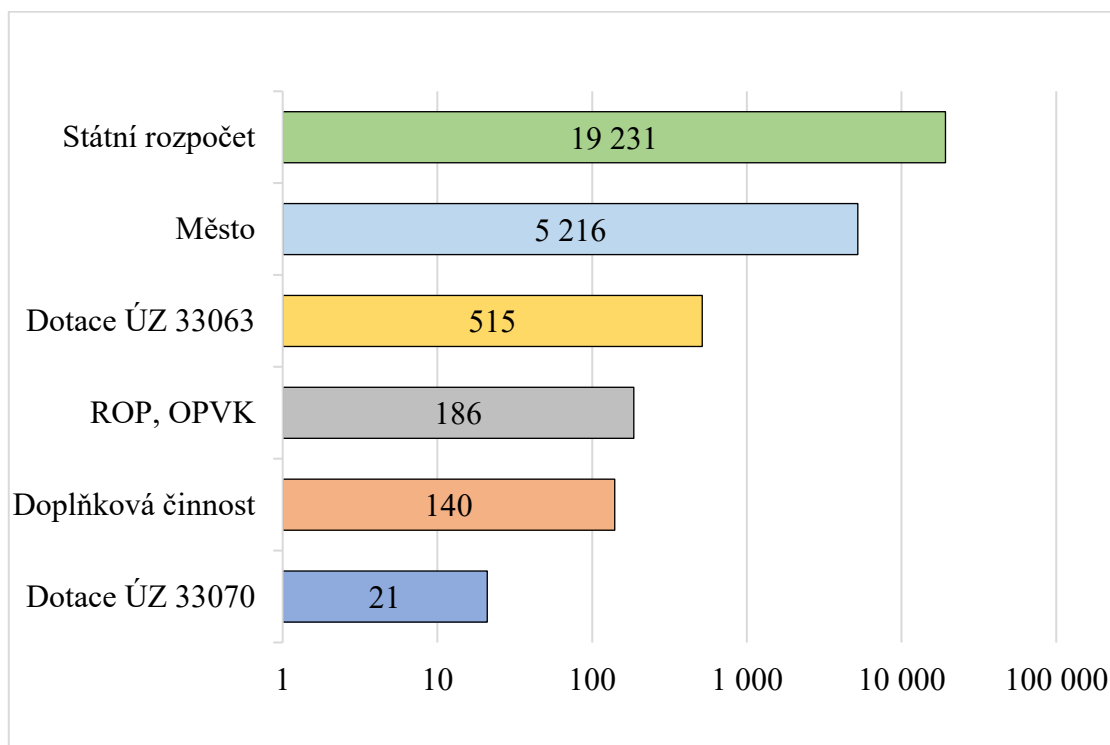
3.2 Hospodaření školy v roce 2018

Následující podkapitoly jsou věnovány analýze finančních prostředků školy v roce 2018.

3.2.1 Výnosy v roce 2018

Celkové výnosy ZŠ Povážská Strakonice byly v roce 2018 ve výši 25 308 314 Kč. Skladba výnosů je následující: příspěvek od zřizovatele (město Strakonice), ze státního rozpočtu, dotací, z projektu, vlastní příjmy a výnosy z doplňkové činnosti. Přesná výše výnosů je zobrazena v následujícím obrázku 3.

Obrázek 3: Výnosy v roce 2018 v tis. Kč

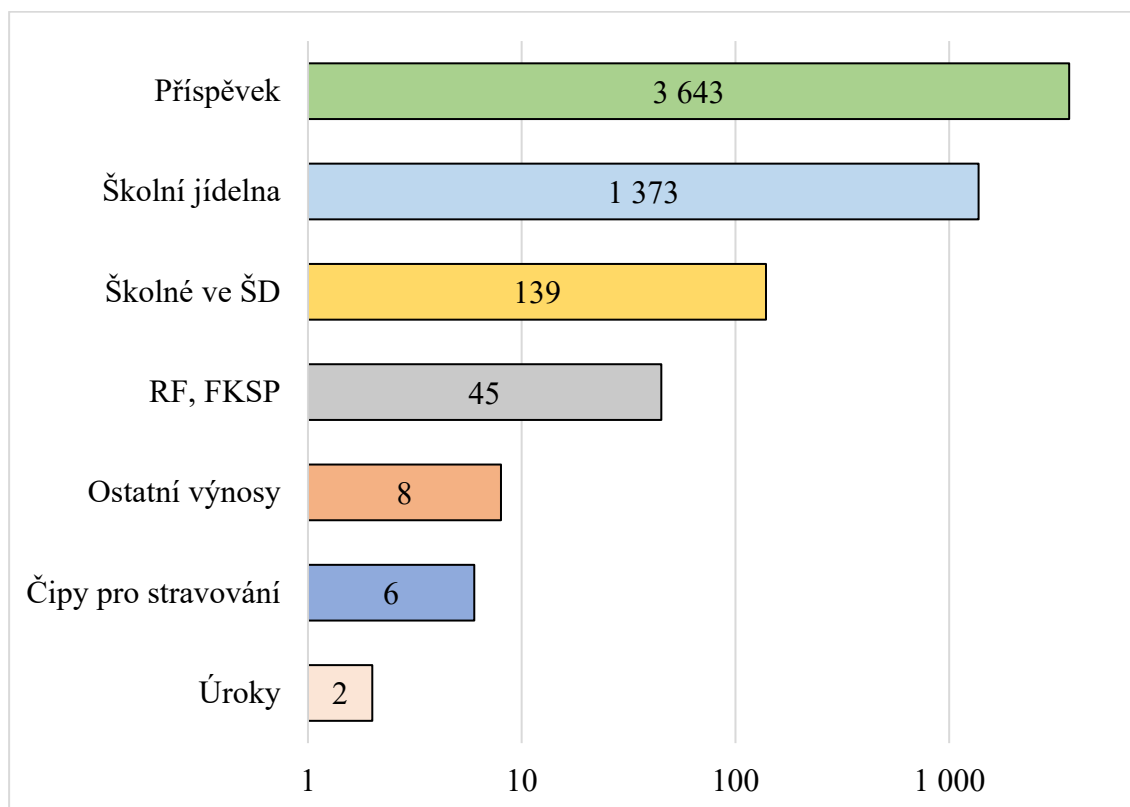

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Nejvyšší část výnosů plyne ze státního rozpočtu pod účelovým znakem (ÚZ) 33353 (Přímé náklady na vzdělávání), a to ve výši 19 231 338 Kč. Další výnos ve výši 515 140 Kč je z projektu Šablony 2018 (ÚZ 33063) a z ÚZ 33070 (Podpora výuky plavání v ZŠ) plyne 20 550 Kč. Z Regionálního operačního programu (ROP) a operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK) částka činí 185 541 Kč. Jedná se o transfery dlouhodobého majetku, snížení stavu transferů na pořízení dlouhodobého majetku ve věcné a časové souvislosti.

Další výnosy ze strany zřizovatele, kterým je město Strakonice, činily částku 5 215 912 Kč. Tato částka se skládala z příspěvku zřizovatele, z prodeje služeb (školní jídelna), z prodeje čipů pro stravování, ze školného ve školní družině, ze zapojení RF (Rezervní fond) a z čerpání FKSP (Fond kulturních a společenských potřeb). Dále sem patří výnosy z ostatní činnosti a výnosové úroky z běžného účtu.

Obrázek 4: Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem školy 2018 v tis. Kč

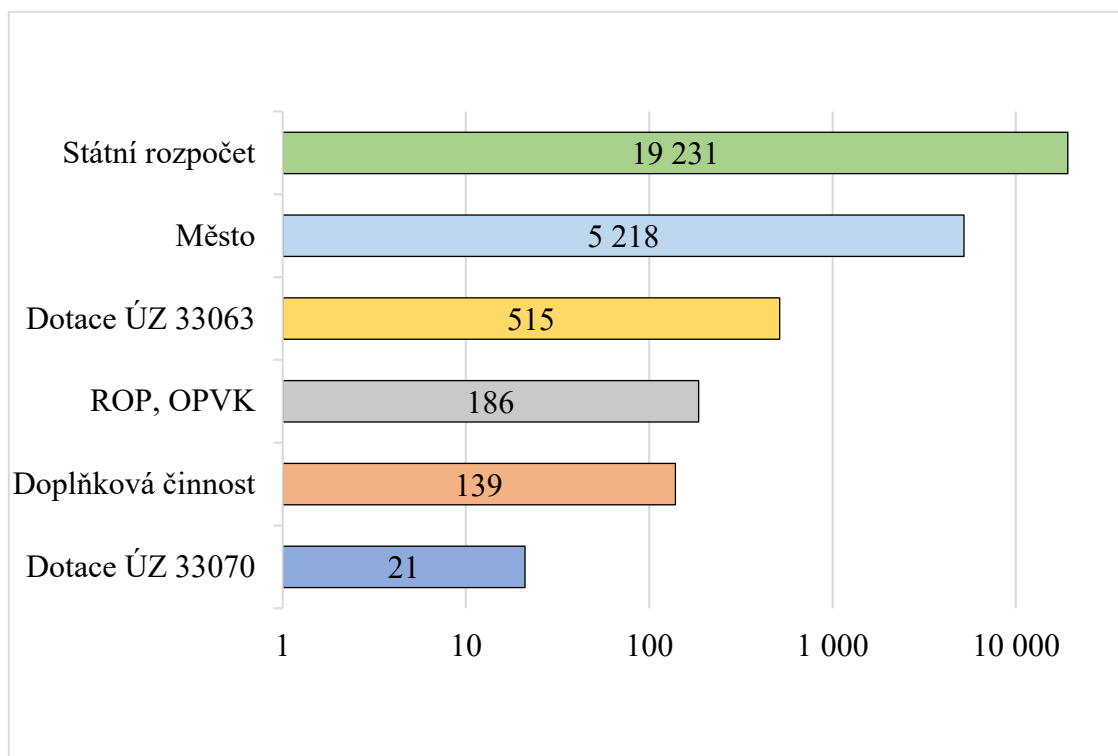
Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Poslední část výnosů tvořila doplňková činnost ve výši 139 832 Kč. Zde jsou zařazeny výnosy ze stravného od cizích strávnicků a výnosy z prodeje čipů těmto strávnickům.

3.2.2 Náklady v roce 2018

Obrázek číslo 5 zobrazuje rozdělení nákladů za rok 2018. Náklady Základní školy Povážská byly v roce 2018 v celkové výši 25 308 314 Kč. Největším nákladem jsou opět mzdové náklady.

Obrázek 5: Náklady v roce 2018 v tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Prostředky od zřizovatele školy byly ve výši 5 218 136 Kč. Největšími položkami byly: spotřeba energií (1,9 mil. Kč) a spotřeba materiálu (1,8 mil. Kč), ostatní služby, mezi které patří například revize a odborné prohlídky, servisy počítačové sítě, služby ohledně GDPR, výškové mytí oken, pronájmy, služby školní jídelny, praní, svoz odpadu aj. (661 tis. Kč) a odpisy (480 tis. Kč). Další prostředky byly využity na nákup zboží – čipů, cestovné, mzdové náklady, školení, opravy a udržování, pořízení dlouhodobého majetku a pojištění majetku.

Škola využila finanční příspěvek ze státního rozpočtu v celkové sumě 19 231 338 Kč. Největší část peněz byla využita na pokrytí mzdových nákladů, které dosáhly v roce 2018 hodnoty 13,8 mil. Kč. Další významnou částkou byly odvody zdravotního a sociálního pojištění zaměstnavatelem. Jednalo se o částku 4,7 mil. Kč. Mezi další náklady lze zahrnout nákup učebnic, školních potřeb a učebních pomůcek, další vzdělávání pedagogických pracovníků, ochranné pracovní prostředky, ostatní služby, jiné pojištění, zákonné sociální náklady.

Největší část prostředků získaných z doplňkové činnosti, kterou je poskytování stravovacích služeb cizím strávníkům, využila škola na nákup potravin, spotřebu energií

a odpisy dlouhodobého majetku a další náklady. Jde o alikvotní podíl dle počtu strážníků školy a cizích strážníků.

Peníze získané z dotace na Podporu výuky plavání v ZŠ využila škola na zajištění dopravy na plavání. Dotace z programu Šablony 2018 byla využita především na mzdové náklady a s tím související náklady na zdravotní a sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem, FKSP, pořízení majetku a vzdělávání pracovníků.

Tabulka 2: Souhrn výnosů a nákladů v roce 2018 v Kč

	Výnosy	Náklady	Rozdíl
Státní rozpočet	19 231 338	19 231 338	0
Město Strakonice	5 215 912	5 218 136	-2 224
Dotace ÚZ 33063	515 140	515 140	0
Dotace ÚZ 33070	20 550	20 550	0
Projekty	185 541	185 541	0
Doplňková činnost	139 832	137 608	2 224
Celkem	25 308 313	25 308 313	0

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Celkové výnosy Základní školy Povážská ve Strakonících byly v roce 2018 ve výši 25 308 313 Kč a celkové náklady taktéž. Z toho vyplývá, že hospodářský výsledek školy byl za rok 2018 v nulové výši.

3.2.3 Projekt Šablony na personální rozvoj a vzdělávání

Projekt, který je evidován pod účelovým znakem (ÚZ) 33063, byl zaměřen na rozvoj v oblastech, které byly prioritní pro svůj rozvoj a budoucí směřování. Fyzické zahájení realizace projektu bylo 1. září 2017 a realizace byla ukončena 31.8.2019. Projekt tedy trval 2 roky.

Základní škole byla v tomto projektu schválena výše dotace v celkové výši 902 104 Kč a tyto prostředky rozdělila následovně:

- Školní asistent (personální podpora ZŠ) – náklady 612 535 Kč
- Vzdělávání pedagogických pracovníků – platy, zdravotní pojištění (ZP) a sociální pojištění (SP) – matematická a čtenářská gramotnost, cizí jazyky, mentoring, inkluze, kritické myšlení – náklady 74 351 Kč
- Administrativní činnost – ostatní osobní náklady (OON) – náklady 27 000 Kč
- Učební pomůcky (UP) – náklady 15 791 Kč
- Dlouhodobý hmotný majetek (DLHM) – 148 907 Kč
- Dlouhodobý nehmotný majetek (DLNM) – 23 520 Kč

V průběhu realizace projektu byly naplněny výstupy jednotek zvolených aktivit odpovídající 100 % poskytnuté částky.

Tabulka 3: Čerpání finančních prostředků v letech 2017–2019 v Kč

Položka	Rozpočet	Čerpání 2017	Čerpání 2018	Čerpání 2019
UP	15 791	-	15 352	439
DDHM	148 907	-	84 458	64 449
DDNM	23 520	-	14 520	9 000
Platy	449 015	76 498	243 221	129 296
ZP + SP	152 656	26 008	82 689	43 959
Kooperativa	1 884	77	1 010	797
FKSP	8 980	1 530	4 864	2 586
OON	27 000	-	9 000	18 000
Školení	61 326	-	50 026	11 300
Cestovné	13 025	-	10 000	3 025
Náklady celkem	902 104	104 113	515 140	282 851

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Z tabulky lze vyčíst, že nejvíce prostředků bylo vyčerpáno v průběhu roku 2018 a to 515 140 Kč. Naopak nejméně prostředků v roce 2017, kdy škola vyčerpala 104 113 Kč.

Z poskytnutých prostředků byly v rámci nákupu dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku pořízeny nové židle a lavice do učeben, tablety na podporu výuky, software potřebný pro výuku na interaktivních tabulích, hračky pro školní družiny aj.

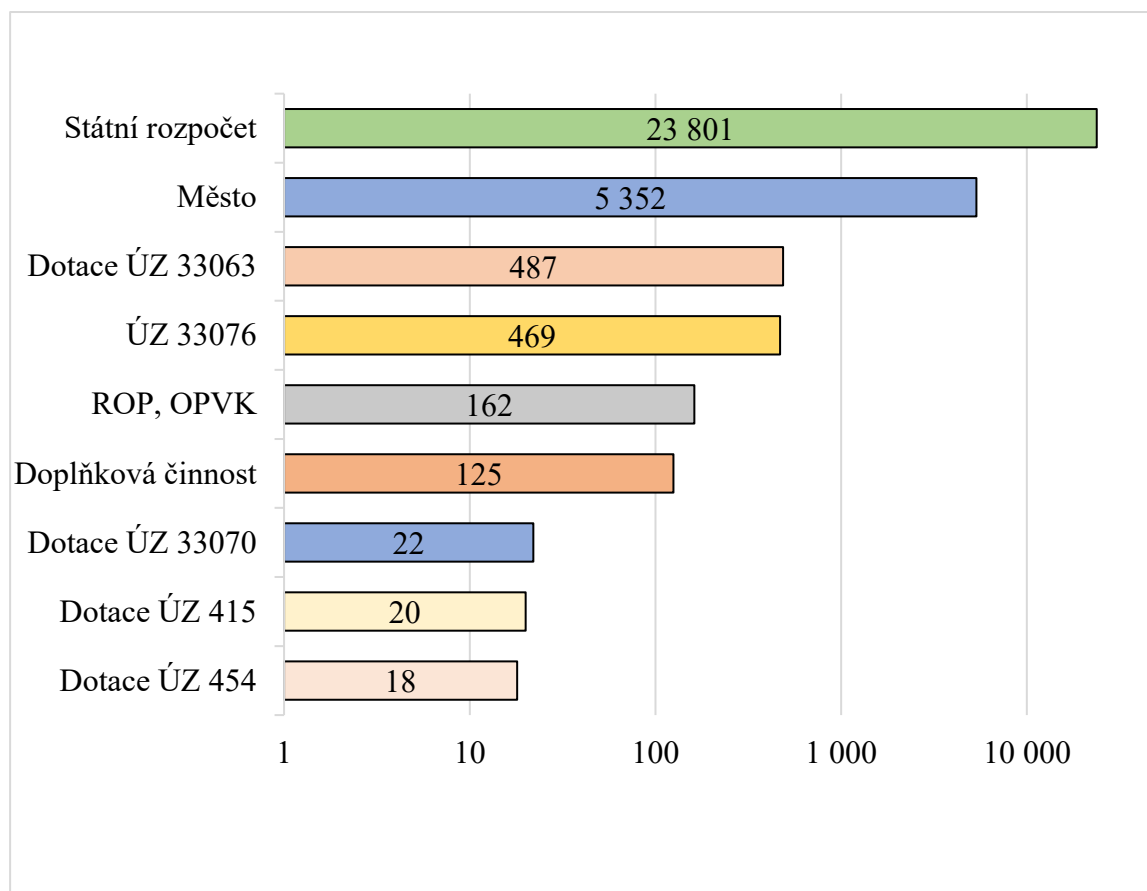
3.3 Hospodaření školy v roce 2019

Následující část je věnována analýze finančních prostředků školy v roce 2019.

3.3.1 Výnosy v roce 2019

V roce 2019 měla základní škola Povážská Strakonice výnosy ve výši 30 455 758 Kč. Součástí byly výnosy ze státního rozpočtu, výnosy od zřizovatele, dotací a projektů.

Obrázek 6: Výnosy v roce 2019 v tis. Kč

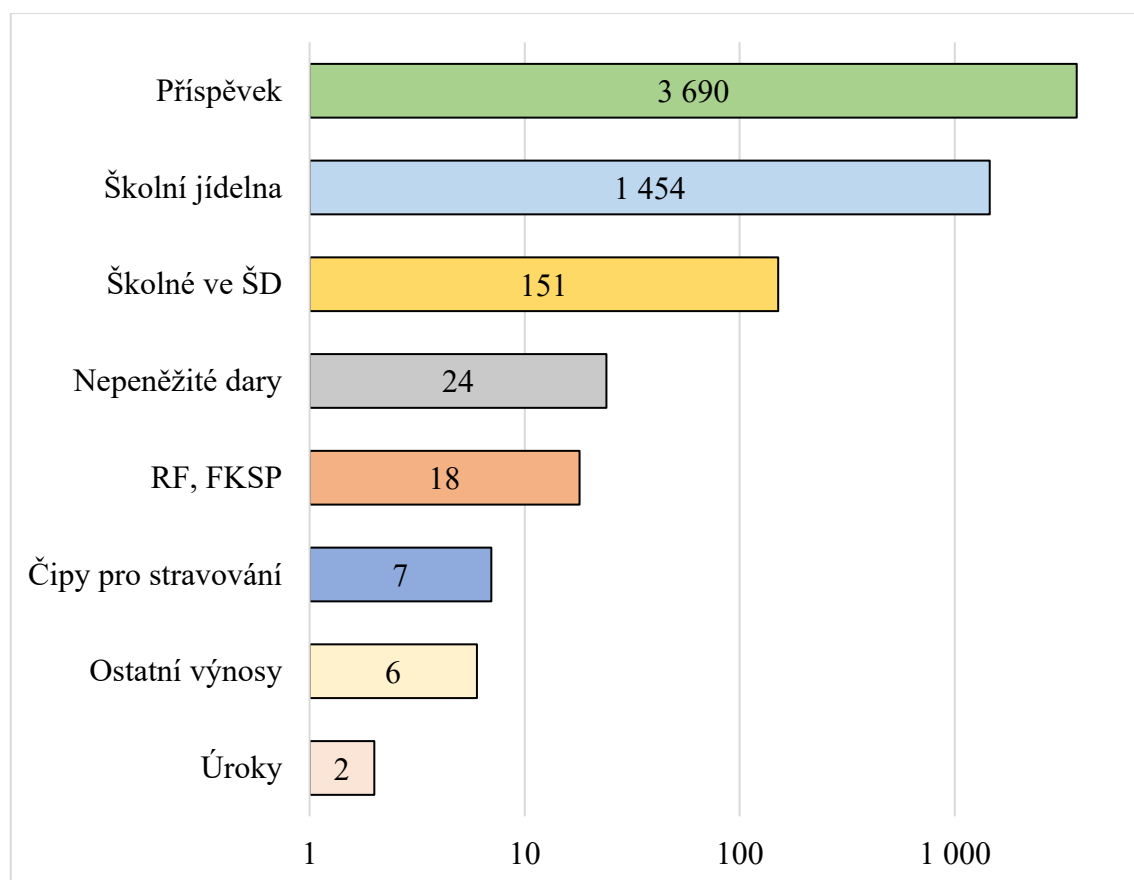

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Nejvyšší výnosy jsou ze státního rozpočtu ve výši 23 801 394 Kč, které obnáší 78 % celkových výnosů. Druhá největší část výnosů je od zřizovatele školy města Strakonice ve výši 5 351 535 Kč, a to v procentuální výši 17,6 %. Částka čerpaná pro rok 2019 z projektu Šablony 2019 (ÚZ 33063) byla 486 511 Kč.

Rozčlenění finančních prostředků, které jsou poskytnuty zřizovatelem, je popsáno v následujícím obrázku.

Obrázek 7: Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem školy 2019 v tis. Kč

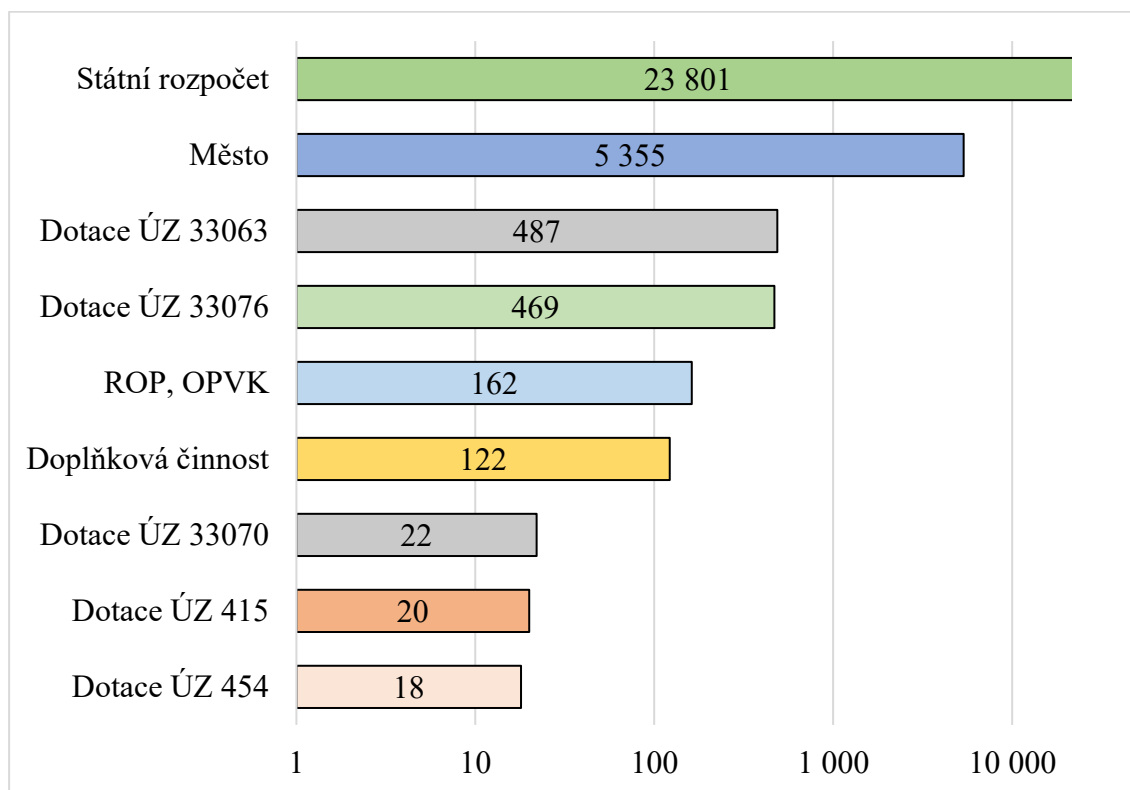
Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Výnosy z doplňkové činnosti byly za rok 2019 v celkové výši 125 412 Kč. Tyto výnosy byly ze stravného od cizích strávníků a z prodeje čipů na stravování.

3.3.2 Náklady v roce 2019

Celkové náklady základní školy za rok 2019 činily 30 455 758 Kč, byly tedy ve stejné výši jako výnosy v tomto roce. Výsledek hospodaření byl tedy nulový jako v předchozím roce.

Obrázek 8: Náklady v roce 2019 v tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Finanční prostředky ze státního rozpočtu ve výši 23 801 394 Kč škola využila na pokrytí mzdových nákladů, které byly v celkové výši 17 207 762 Kč a na zaplacení zdravotního a sociálního pojištění za své zaměstnance, které činilo 5 815 232 Kč. Ostatní prostředky byly využity na pořízení učebnic, školní potřeby, na ostatní služby, kam patřily náklady na plavecký výcvik, náklady na exkurze a lyžařské výcvikové kurzy a náklady na programy prevence pro žáky, dále byly prostředky využity na školení zaměstnanců aj. Příspěvek ze strany zřizovatele činil v roce 2019 částku v celkové výši 5 354 743 Kč. Tyto finanční prostředky základní škola využila na spotřebu materiálu a spotřebu služeb. Do spotřeby materiálu, která byla v roce 2019 celkem 1 818 823 Kč lze zařadit nákup potravin do školní jídelny, prádlo do školní jídelny, kancelářské a hygienické potřeby, mycí prostředky, drobný materiál a dezinfekční prostředky aj. Spotřeba energií, kam lze zahrnout spotřebu vody, tepla a elektrické energie, byla 1 894 186 Kč. Dále se z prostředků nakoupily čipy pro využití ve školní jídelně, zrealizovala nejruznější školení pro zaměstnance, provedly potřebné revize, zaplatilo nájemné na plavání aj.

Výnosy z doplňkové činnosti byly stejně jako v minulém roce použity na nákup potravin a spotřebu energií pro provoz školní jídelny.

Dotace pod ÚZ 33070, která souvisí s pokrytím nákladů na dopravu na plavání žáků byla pro tento účel využita v celkové výši 22 224 Kč. Dotace pod ÚZ 33063 (Šablony 2019) byla využita na platy školních asistentů, na nákup metodických pomůcek, na uskutečnění potřebných školení a seminářů aj. Celkem náklady související s touto dotací byly ve výši 486 511 Kč.

Tabulka 4: Souhrn výnosů a nákladů v roce 2019 v Kč

	Výnosy	Náklady	Rozdíl
Státní rozpočet	23 801 394	23 801 394	0
Město Strakonice	5 351 535	5 354 743	-3 208
Dotace ÚZ 33063	486 511	486 511	0
Dotace ÚZ 33070	22 224	22 224	0
Dotace ÚZ 33076	468 711	468 711	0
Dotace ÚZ 454	18 343	18 343	0
Dotace ÚZ 415	20 000	20 000	0
ROP, OPVK	161 628	161 628	0
Doplňková činnost	125 412	122 204	3 208
Celkem	30 455 758	30 455 758	0

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

3.4 Hospodaření školy v roce 2020

Tato kapitola se podrobněji zabývá analýzou finančních prostředků v posledním zkoumaném roce 2020.

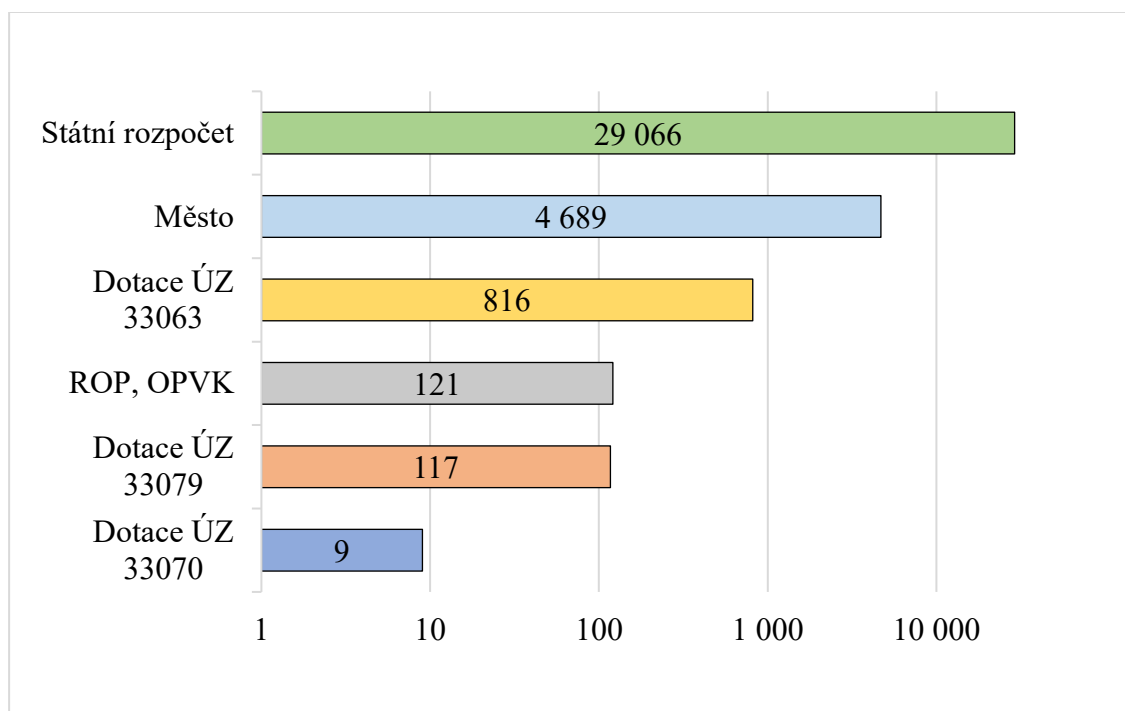
3.4.1 Výnosy v roce 2020

Výnosy základní školy za rok 2020 činily 34 818 069 Kč a skládaly se z následujících položek:

- Státní rozpočet (ÚZ 33353 – Přímé náklady na vzdělávání) = 29 065 787 Kč
- Město Strakonice (zřizovatel ZŠ) = 4 688 715 Kč

- Šablony 2020 (ÚZ 33063) = 816 005 Kč
- ROP, OPVK = 121 456 Kč
- Dotace ÚZ 33079 (Podpora financování přímé pedagogické činnosti učitelů – Modul B) = 116 644 Kč
- Dotace ÚZ 33070 (Podpora výuky plavání v ZŠ) = 9 462 Kč

Obrázek 9: Výnosy v roce 2020 v tis. Kč

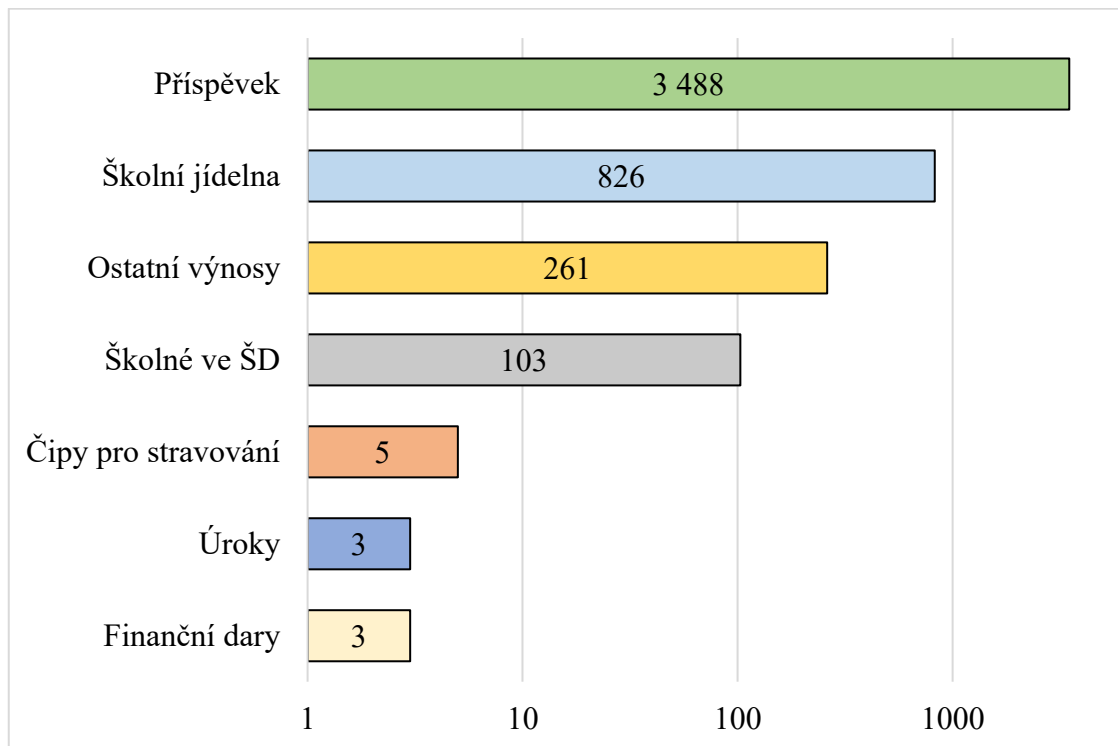

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Nejvyšší část výnosů (více než 83 %) plyne základní škole opět ze státního rozpočtu.

Výnosy ze strany zřizovatele za rok 2020 činily částku 4 688 715 Kč. Tato částka se stejně jako v minulých dvou letech skládá z následujících položek: příspěvek od zřizovatele, prodej služeb, prodej čipů pro stravování, školné ve školní družině, zapojení RF, čerpání FKSP, výnosy z ostatní činnosti a výnosové úroky z běžného účtu.

Obrázek 10: Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem školy 2020 v tis. Kč

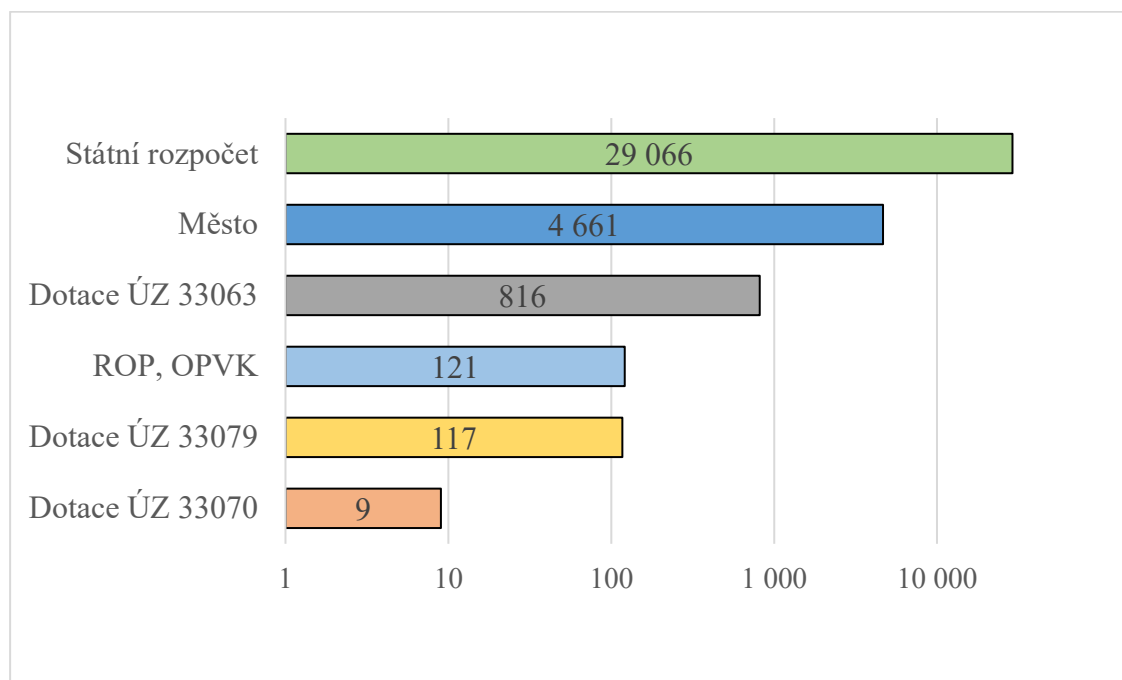
Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

V roce 2020 již neprovozovala škola doplňkovou činnost jako v předchozích letech. Stravovací služby školní jídelna poskytovala už pouze svým zaměstnancům a žákům, stravování pro cizí strávníky byla od toho roku zrušeno.

3.4.2 Náklady v roce 2020

Náklady v roce 2020 činily 34 789 904 Kč. V porovnání s výnosy za stejný rok, které činily 34 818 069 Kč dosáhla škola zlepšeného hospodářského výsledku ve výši 28 165 Kč. Zřizovatel schválil účetní závěrku k rozvahovému dni a převod zlepšeného výsledku do rezervního fondu.

Obrázek 11: Náklady v roce 2020 v tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Schválený příspěvek od města Strakonice v celkové výši 4 660 550 Kč byl využit na financování následujících potřeb. Největší položkou byla spotřeba energií (1,5 mil. Kč) a spotřeba materiálu (1,2 mil. Kč). Mezi další položky patřily ostatní služby, které zahrnovaly revize, pronájmy, poštovné, výdaje na telefonní služby aj. (629 tis. Kč). Dále sem patří odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, opravy a udržování, nákupy čipů, ostatní osobní náklady, školení, semináře a pojištění majetku.

Největší část prostředků ze státního rozpočtu (jehož výše byla 29 198 586 Kč) využila škola na pokrytí mzdových nákladů a na odvody zdravotního a sociálního pojištění za své zaměstnance. Mzdové náklady byly v roce 2020 ve výši 20,7 mil. Kč. Částka ve výši 8 330 949 Kč byla využita na zákonné pojištění, FKSP, ostatní náklady (DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků, učebnice, učební pomůcky, školní potřeby a ochranné osobní pomůcky, počítačovou techniku, výuku plavání, povinné pojistné Kooperativa, náhrady za nemoci a periodické prohlídky).

V roce 2020 již škola nerealizovala doplňkovou činnost, kterou bylo poskytování stravovacích služeb pro cizí strážníky, tudíž jí odpadla část nákladů na nákup potravin.

4 Analýza rozpočtů v letech 2018–2020

V této kapitole jsou zobrazeny rozpočty školy během jednotlivých let. Jejich vybrané položky jsou následně popsány a vysvětleny. Následně je zpracována analýza spotřeby energií, včetně jejich dalších složek. Vybrané složky jsou popsány a mezi sebou komparovány.

4.1 Rozpočet ZŠ Povážská Strakonice 2018

Základní škole Povážské ve Strakonicih byl schválen rozpočet pro rok 2018 v celkové výši 26 050 tis. Kč. V průběhu roku může být rozpočet několikrát upravován podle potřeby, jelikož se mohou vyskytnout neočekávané skutečnosti, kdy škola získá další peníze navíc, nebo naopak některá z plánovaných dotací není schválena. Rozpočet školy je vždy plánovaný dopředu na dva roky, následně proběhnou úpravy a poté je schválen. Jednotlivé náklady a výnosy jsou uvedeny v tabulkách níže.

Tabulka 5: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31. 12. 2018 v tis. Kč – náklady

Účet	Název položky	Schválený rozpočet			Skutečnost		
		hlavní činnost		Doplňková činnost	hlavní činnost		Doplňková činnost
		zřizovatel	SR + dotace		zřizovatel	SR + dotace	
Náklady (celkem zřizovatel, SR + dotace, dopl. činnost)		5 753	20 182	115	5 218	19 953	138
501	Spotřeba materiálu	357	101	3	386	141	3
501	Potraviny	1 662		50	1 373		58
502	Spotřeba energií (teplo)	1 200		3	1 172		4
502	Spotřeba energií (el. energie)	590		10	595		10
502	Spotřeba energií (voda)	140		1	133		1
504	Prodané zboží				6		
511	Opravy a udržování	239		1	219		1
512	Cestovné	2	27			23	
513	Náklady na reprezentaci						
518	Ostatní služby	708	88	2	599	95	2
518	Úč. prostředky – nájmy, služby, pobyty	90			63		
521	Mzdové náklady	20	14 266	26	20	14 097	35

521	Náhrada mzdy, OON		71			55	
524	Zákonné sociální pojištění		4 851	9		4 781	12
525	Jiné sociální pojištění		53			57	
527	Zákonné sociální náklady	6	453	1	3	367	1
544	Prodaný materiál						
549	Jiné ostatní náklady						
551	Odpisy majetku	610		10	480	186	11
558	Náklady z drobného dl. majetku	114	272		155	151	
569	Pojištění majetku				14		
xxx	Jiné náklady	15					
	Náklady celkem			26 050		25 309	

Zdroj: vlastní zpracování dle interních výkazů, 2021

Tabulka 6: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2018 v tis. Kč – výnosy

Účet	Název položky	Schválený rozpočet			Skutečnost		
		hlavní činnost		Doplňková činnost	hlavní činnost		Doplňková činnost
		zřizovatel	SR + dotace		zřizovatel	SR + dotace	
	Výnosy (celkem zřizovatel, SR + dotace, dopl. činnost)	5 753	20 182	115	5 216	19 953	140
601	Výnosy z prodeje vl. výrobků						
602	Výnosy z prodeje služeb			65			82
602	MŠ+ZŠ – školní stravování	1 650		50	1 373		58
603	Výnosy z pronájmu						
604	Výnosy z prodeje čipů				6		
609	Jiné výnosy z vl. výkonů (MŠ+ZŠ – školné, družina)	128			139		
644	Výnosy z prodeje materiálu						
648	Zúčtování fondů				45		
649	Jiné ostatní výnosy	7			8		
662	Úroky				2		
672	Transfery – příspěvek zřizovatele	3 830			3 643		

672	Transfery – dotace z jiných zdrojů		466			536	
672	Transfery – MŠMT, ONIV		19 530			19 231	
672	Transfery – podíl na transferu						
672	Transfery rozpuštění odpisů		186			186	
xxx	Jiné výnosy	138					
	Výnosy celkem		26 050			25 309	

Zdroj: vlastní zpracování dle interních výkazů, 2021

Základní škola Povážská Strakonice vykazovala ztrátu z hlavní činnosti ve výši 2 tis. Kč. V rámci doplňkové činnosti realizovala zisk ve výši 2 tis. Kč, z čehož vyplývá, že hospodářský výsledek v roce 2018 byl v nulové výši.

Při schvalování rozpočtu na rok 2018 předpokládala škola výnosy od zřizovatele ve výši 3 830 tis. Kč. Z tohoto příspěvku mělo být celkem 1 930 tis. Kč využito na spotřebu energií (elektrická energie, voda, teplo), 610 tis. Kč na odpisy majetku a 90 tis. Kč na nájemné, soutěže a výměnné pobyty. Z celkového příspěvku 2 630 tis. Kč škola reálně vynaložila prostředky na spotřebu energií ve výši 1 901 tis. Kč (uvedeno v tabulce č. 8), na odpisy majetku částku 480 tis. Kč a na ostatní služby částku 63 tis. Kč. Celkem tedy došlo k úspoře ve výši 186 762 Kč (z toho bylo na spotřebě energií ušetřeno 29 tis. Kč, na odpisech škola uspořila 130 tis. Kč a na ostatních službách částku 27 tis. Kč). Jelikož se poskytnutá částka nevyčerpala v plné výši, zbylá částka ve výši 186 762 Kč z limitovaných položek byla vrácena zřizovateli školy.

Následující tabulka zachycuje přehled jednotlivých limitních položek včetně jejich přesných částek.

Tabulka 7: Celkové využití prostředků od zřizovatele v roce 2018 v Kč

	Schválený rozpočet	Spotřeba 2018	Rozdíl
Elektrická energie	590 000	595 250	-5 250
Voda	140 000	133 568	6 432
Teplo	1 200 000	1 171 746	28 255
Celkem energie	1 930 000	1 900 563	29 437
Odpisy	610 000	479 849	130 151
Ostatní náklady	90 000	62 825	27 175
Celkem všechny položky	2 630 000	2 443 238	186 762

Zdroj: vlastní zpracování dle interních výkazů, 2021

Na rok 2018 naplánovala škola výnosy z doplňkové činnosti ve výši 115 tis. Kč. Reálně za tento rok dosáhla výnosů ve výši 140 tis. Kč. To ovšem znamenalo také navýšení nákladů pro tuto oblast oproti plánovanému rozpočtu. Především se zvýšily náklady na nákup potravin a mzdové náklady. Příčinou bylo využití stravovacích služeb více strážníky, než škola původně předpokládala.

Zvýšení spotřeby materiálu oproti plánu bylo o 29 tis. Kč z důvodu nákupu spotřebního materiálu, xerox papíru a pomůcky pro výtvarnou výchovu. Nad rámec plánovaného rozpočtu byly vynaloženy náklady na nákup dlouhodobého drobného majetku. Jedná se o nákup lavičky na venkovní hřiště pro školní družinu. Dále o záložní zdroj do serverové místnosti (původní byl již nefunkční) a telefonní převodník pro vstup do budovy školy.

Položka odpisů byla oproti schválenému rozpočtu o 130 tis. Kč nižší. Původně se plánoval nákup kopírovacího stroje Canon na počátek roku 2018, ale skutečně byl zakoupen až v září 2018. Z toho vyplývá, že náklady na odpisy byly ve skutečnosti nižší, než se plánovalo. Další plánovanou investicí pro rok 2018 bylo vybavení počítačové učebny, nicméně nákup byl odložen až do roku 2019.

4.2 Rozpočet ZŠ Povážská Strakonice 2019

Na rok 2019 schválila škola rozpočet ve výši 25 963 tis. Kč. Jednotlivé náklady a výnosy jsou uvedeny v tabulce č. 8 a 9.

Tabulka 8: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2019 v tis. Kč – náklady

Účet	Název položky	Schválený rozpočet			Skutečnost		
		hlavní činnost		Doplňková činnost	hlavní činnost		Doplňková činnost
		zřizovatel	SR + dotace		zřizovatel	SR + dotace	
Náklady (celkem zřizovatel, SR + dotace, dopl. činnost)		5 866	19 980	117	5 355	24 978	122
501	Spotřeba materiálu	360	129	2	365	157	
501	Potraviny	1 662		50	1 454		53
502	Spotřeba energií (teplo)	1 300		4	1 163		3
502	Spotřeba energií (el. energie)	590		10	606		9
502	Spotřeba energií (voda)	140		1	125		1
504	Prodané zboží				7		
511	Opravy a udržování	260		1	214		1
512	Cestovné	2	24		1	23	
513	Náklady na reprezentaci						
518	Ostatní služby	710	84	2	631	110	2
518	Úč. prostředky – nájmy, služby, pobyty	97			72		
521	Mzdové náklady	20	14 340	27	20	17 851	32
521	Náhrada mzdy, OON		45			60	
524	Zákonné sociální pojištění		4 863	9		6 025	11
525	Jiné sociální pojištění		60			65	
527	Zákonné sociální náklady	6	344	1	10	428	1
544	Prodaný materiál						
549	Jiné ostatní náklady						
551	Odpisy majetku	600		10	506	161	9
558	Náklady z drobného dl. majetku	103	91		167	98	
569	Pojištění majetku	16			14		
Náklady celkem		25 963			30 455		

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Tabulka 9: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2019 v tis. Kč – výnosy

Účet	Název položky	Schválený rozpočet			Skutečnost		
		hlavní činnost		Doplňková činnost	hlavní činnost		Doplňková činnost
		zřizovatel	SR + dotace		zřizovatel	SR + dotace	
Výnosy (celkem zřizovatel, SR + dotace, dopl. činnost)		5 866	19 980	117	5 352	24 978	125
601	Výnosy z prodeje vl. výrobků						
602	Výnosy z prodeje služeb			67			125
602	MŠ+ZŠ – školní stravování	1 650		50	1 454		
603	Výnosy z pronájmu						
604	Výnosy z prodeje čipů				7		
609	Jiné výnosy z vl. výkonů (MŠ+ZŠ – školné, družina)	130			151		
644	Výnosy z prodeje materiálu						
648	Zúčtování fondů				18		
649	Jiné ostatní výnosy	6			30		
662	Úroky	3			2		
672	Transfery – příspěvek zřizovatele	3 945			3 690		
672	Transfery – dotace z jiných zdrojů		283			1 016	
672	Transfery – MŠMT, ONIV		19 697			23 801	
672	Transfery – podíl na transferu						
672	Transfery rozpuštění odpisů					161	
xxx	Jiné výnosy	132					
Výnosy celkem		25 963			30 455		

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Základní škola Povážská Strakonice vykazovala v roce 2019 stejně jako v předcházejícím roce ztrátu z hlavní činnosti, tentokrát ve výši 3 tis. Kč. V rámci doplňkové činnosti realizovala zisk ve výši 3 tis. Kč. Výsledek hospodaření za rok 2019 je tedy nulový.

Zároveň se jedná o poslední rok, kdy mohla základní škola prostřednictvím zisku z doplňkové činnosti vykompenzovat ztrátu v hlavní činnosti. Od následujícího roku už škola doplňkovou činnost neprovozovala.

Nad rámec plánovaného rozpočtu pořízení dlouhodobého drobného majetku o 64 tis. Kč škola nakoupila vybavení do čtenářské učebny pro podporu čtenářské gramotnosti. Jednalo se o žakovské židle, stoly a regály na knihy. Dále nad rámec zakoupila dva mobilní telefony. První telefon v hodnotě 2 295 Kč do kanceláře školní jídelny a druhý v hodnotě 5 495 Kč do kanceláře ředitele školy. Dále z důvodu bezpečnosti zakoupila další čtyři kamery Hikvision v celkové částce 8 204 Kč. V rámci vybavení úklidové komory byla pořízena pračka v hodnotě 12 468 Kč. Za účelem zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců byla pořízena z FKSP mikrovlnná trouba.

Přepokládaný rozpočet na ostatní služby byl předpokládán na 710 tis. Kč, škola tyto náklady vyčerpala ve výši 631 tis. Kč, došlo zde k úspoře nákladů. Služby, které zde byly zahrnuty například aktualizace antivirového systému (90 licencí), kontrola elektronického bezpečnostního systému, správa počítačové sítě, servis výtahu, náklady na střežení objektu školy, revize tlakové zkoušky, odvoz prádla (17 926 Kč), výškové mytí oken, servis kopírovacího stroje a další služby potřebné k zajištění chodu školy. V září roku 2019 byl pořízen dlouhodobý majetek pro vybavení PC učebny v hodnotě 378 316 Kč, dále pojezd IT panelu včetně software v částce 125 598 Kč, tím došlo k nižším nákladům na odpisy. Důvodem byla nižší konečná cenová nabídka. Celková úspora tedy byla 94 tis. Kč.

4.3 Rozpočet ZŠ Povážská Strakonice 2020

Schválený rozpočet na rok 2020 byl v celkové výši 37 724 tis. Kč. Skladba jednotlivých nákladů a výnosů je zobrazena v následujících dvou tabulkách.

Tabulka 10: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2020 v tis. Kč – náklady

Účet	Název položky	Schválený rozpočet			Skutečnost		
		hlavní činnost		Doplňková činnost	hlavní činnost		Doplňková činnost
		zřizovatel	SR + dotace		zřizovatel	SR + dotace	
	Náklady (celkem zřizovatel, SR + dotace, dopl. činnost)	5 798	31 782	144	4 661	30 129	0
501	Spotřeba materiálu	415	155	3	406	202	
501	Potraviny	1 500		65	826		

502	Spotřeba energií (teplo)	1 290		4	932		
502	Spotřeba energií (el. energie)	620		10	450		
502	Spotřeba energií (voda)	150		1	104		
504	Prodané zboží			1	5		
511	Opravy a udržování	302			268		
512	Cestovné	2	40			6	
513	Náklady na reprezentaci						
518	Ostatní služby	680	98	2	601	9	
518	Úč. prostředky – nájmy, služby, pobyty	102			28	37	
521	Mzdové náklady	20	22 948	34	20	21 332	
521	Náhrada mzdy, OON		101			53	
524	Zákonné sociální pojištění		7 802	12		7 181	
525	Jiné sociální pojištění		101			88	
527	Zákonné sociální náklady	8	516	1	29	506	
544	Prodaný materiál			11			
549	Jiné ostatní náklady						
551	Odpisy majetku	580			568	121	
558	Náklady z drobného dl. majetku	111	21		410	594	
569	Pojištění majetku	18			14		
	Náklady celkem		37 724			34 790	

Zdroj: vlastní zpracování dle interních výkazů, 2021

Tabulka 11: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2020 v tis. Kč – výnosy

Účet	Název položky	Schválený rozpočet			Skutečnost		
		hlavní činnost		Doplňková činnost	hlavní činnost		Doplňková činnost
		zřizovatel	SR + dotace		zřizovatel	SR + dotace	
	Výnosy (celkem zřizovatel, SR + dotace, dopl. činnost)	5 798	31 782	144	4 689	30 129	0
601	Výnosy z prodeje vl. výrobků			79			
602	Výnosy z prodeje služeb			65			
602	MŠ+ZŠ – školní stravování	1 500			826		

603	Výnosy z pronájmu						
604	Výnosy z prodeje čipů				5		
609	Jiné výnosy z vl. výkonů (MŠ+ZŠ – školné, družina)	140			103		
644	Výnosy z prodeje materiálu						
648	Zúčtování fondů				3		
649	Jiné ostatní výnosy	6			261		
662	Úroky	3			3		
672	Transfery – příspěvek zřizovatele	4 149			3 488		
672	Transfery – dotace z jiných zdrojů					942	
672	Transfery – MŠMT, ONIV		31 782			29 066	
672	Transfery – podíl na transferu						
672	Transfery rozpuštění odpisů					121	
	Výnosy celkem		37 724			34 818	

Zdroj: vlastní zpracování dle interních výkazů, 2021

V roce 2020 došlo ve většině nákladových položek k úsporám a škola nenaplnila plánovaný rozpočet v plné výši.

K významné úspoře finančních prostředků došlo v následujících nákladových položkách – nákup potravin, spotřeba energií, cestovné. To bylo zapříčiněno pandemickou situací, kdy žáci nenavštěvovali školu po celý rok, ale do školy chodili jen po určitou část roku.

Část uspořené prostředků byla využita na nákup dlouhodobého drobného majetku nad plánovaný rozpočet. Základní škola Povážská Strakonice eviduje v této kategorii majetku majetek s pořizovací cenou vyšší než 1 tisíc korun a nižší než 40 tisíc korun. Nad rámec rozpočtu byly pořízeny nové kamery do prostor chodeb, které nahradily již nefunkční kamery, dále záznamové zařízení Hikvision do serverové místnosti.

Škola plánovala, že bude mít v roce 2020 výnosy z doplňkové činnosti ve výši 144 tis. Kč a tyto peníze rozdělila v plánovaném rozpočtu na nákup potravin, spotřebu materiálu, spotřebu energií a na mzdové náklady. Doplňková činnost byla ale k 1. 1. 2020

zrušena, tudíž v této oblasti neplynuly škole žádné výnosy a na druhou stranu jí nevznikly ani žádné náklady.

V roce 2020 nedošlo téměř ve všech oblastech k naplnění plánovaného rozpočtu, díky probíhající pandemické situaci. Čemuž tak nebylo v předešlých dvou letech, kde byly ušetřené finanční prostředky z jedné oblasti využity a přesunuty do druhé.

V souvislosti s pandemickou situací mohla škola ušetřené finanční prostředky vynaložit například na větší opravy sociálních zařízení pro žáky, která jsou v současnosti v ne příliš vyhovujícím stavu. Bohužel se škole nepodařilo získat v určeném čase dostatek pracovních sil na provedení těchto oprav, proto musely být odloženy a řádně naplánovány na rok 2021. Jedním z důvodů bylo to, že stavební firmy upřednostnily dlouhodobě nasmlouvané zakázky a neměly dostatek kapacit na uskutečnění nových zakázek a druhým důvodem byla stále nejistá situace, zda a kdy se žáci vrátí zpět do školních lavic.

Výsledek hospodaření roce 2020 činil 28 165,68 Kč. Dne 1. 2. 2021 byla podána žádost o převedení výsledku hospodaření do rezervního fondu a dne 17. 3. 2021 zřizovatel školy (město Strakonice) tuto žádost schválil a peníze byly převedeny do rezervního fondu.

Ze strany zřizovatele činily finanční prostředky částku ve výši 4 149 tis. Kč. V rámci limitních položek (mezi které se řadí spotřeba energií – tepla, elektrické energie a vody, nájemné a odpisy majetku) nebyly všechny poskytnuté finanční prostředky vyčerpány a rozdíl ve výši 661 147 Kč, který vznikl (nevyčerpané limitované prostředky organizace) škola vrátila zřizovateli školy na bankovní účet.

4.4 Vývoj spotřeby energií v letech 2018–2020

Vedle mzdových nákladů je druhou nejdůležitější položkou rozpočtu školy náklady na spotřebu energií.

V následující tabulce jsou vidět jednotlivé položky spotřeby energií za konkrétní rok. Jedná se o konečné finanční prostředky, které byly skutečně vyčerpány.

Tabulka 12: Vývoj spotřeby energií v letech 2018–2020 v Kč

Spotřeba v roce	2018	2019	2020
El. energie	595 250	605 996	449 398
Voda	133 568	125 075	104 364
Teplo	1 171 746	1 163 114	931 949
Celkem	1 900 563	1 894 185	1 485 711

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2021

Vyjma elektrické energie se všechny položky spotřeby ve vybraných letech snížily. V případě spotřeby elektrické energie v rozmezí tří let došlo k výrazné úspoře mezi lety 2019 a 2020. Hlavním důvodem byla pandemická situace. Z tohoto důvodu došlo k uzavření škol. Studenti nemohli navštěvovat školu, a proto došlo k výrazné úspoře energie, která by byla za jiných okolností využívána pravidelně během celého roku. Jak lze vidět z tabulky, první dva sledované roky byly vykazovány přibližně stejné hodnoty. V celkovém porovnání jde o pokles finančních prostředků o 27,92 %.

5 Finanční analýza nákladů

V této kapitole jsou analyzovány mzdové náklady zaměstnanců Základní školy Povážské ve sledovaném období. Následně je provedena horizontální analýza nákladů hlavní činnosti. Poté je vypočten ukazatel autarkie a v neposlední řadě jsou uvedeny návrhy na zlepšení.

5.1 Vývoj mzdových nákladů v letech 2018-2020

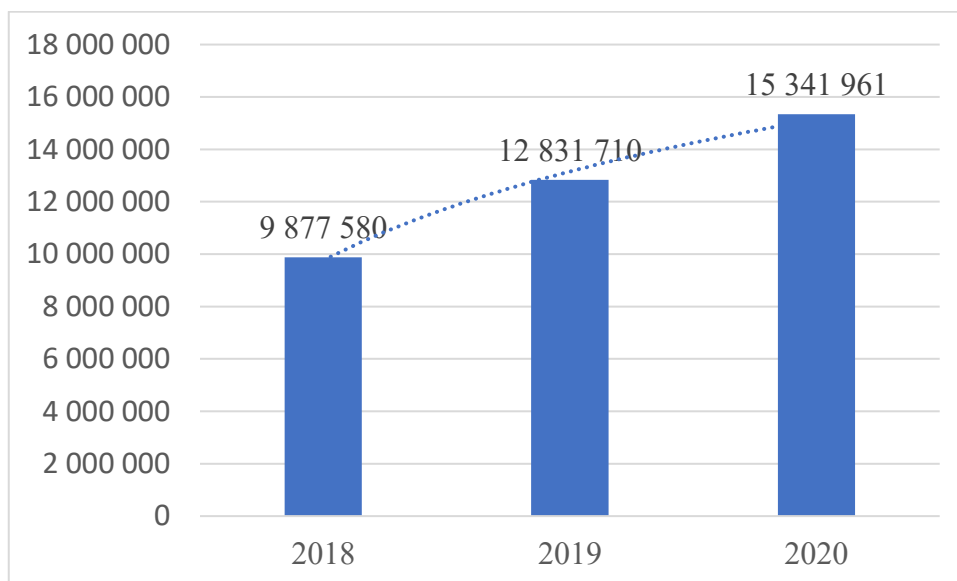
V následující části byla provedena analýza mzdových nákladů v letech 2018-2020. Tato analýza se zaměřila na platy pedagogických pracovníků, nepedagogických pracovníků, pracovníků školní družiny a také zaměstnanců školní jídelny. Analýza byla čerpána z podrobných materiálů školy.

Výše platu pedagogických pracovníků záleží na platové třídě a počtu odpracovaných let v daném oboru. Platy jsou přidělovány ze státního rozpočtu, proto jsou vždy tyto náklady pokryty.

Mzdové náklady rostly a jejich předpokládaný trend je také rostoucí. Mzdové náklady byly v roce 2018 v celkové výši 14 172 472 Kč. V následujícím roce stouply mzdové náklady o 3 758 084. V posledním analyzovaném roce 2020 se mzdové náklady na veškeré pracovníky zvýšily na 21 404 966 Kč.

Nejpočetnější a také nejdůležitější skupina pracovníků je tvořena pedagogy. V roce 2018 bylo zaměstnáno v ZŠ Povážské 27 pedagogů. V následujícím roce byly uzavřeny další 4 pracovní poměry. V roce 2020 škola evidovala již 35 pedagogů. Rozrůstající personál měl nárůst oproti roku 2018 o 29,6 %. Nárůst byl potřeba, jelikož škola zaměstnává již starší pedagogy, kteří pracují jen na částečné úvazky, a proto bylo potřeba je doplnit dalšími pedagogy. Pedagogický personál je potřeba neustále rozšiřovat a také prohlubovat jejich znalosti. Připravovat je na nové situace, které nastanou a věnovat pozornost na to, aby byli schopni reagovat a udržet se konkurence schopné oproti ostatním školám a poskytovat kvalitní vzdělávání pro studenty. Velký vliv měla především pandemie, kdy pedagogové museli přistoupit na online výuku, která do té doby nebyla v základních školách nikterak rozšířena.

Obrázek 12: Mzdové náklady na pedagogické pracovníky v letech 2018-2020 v Kč

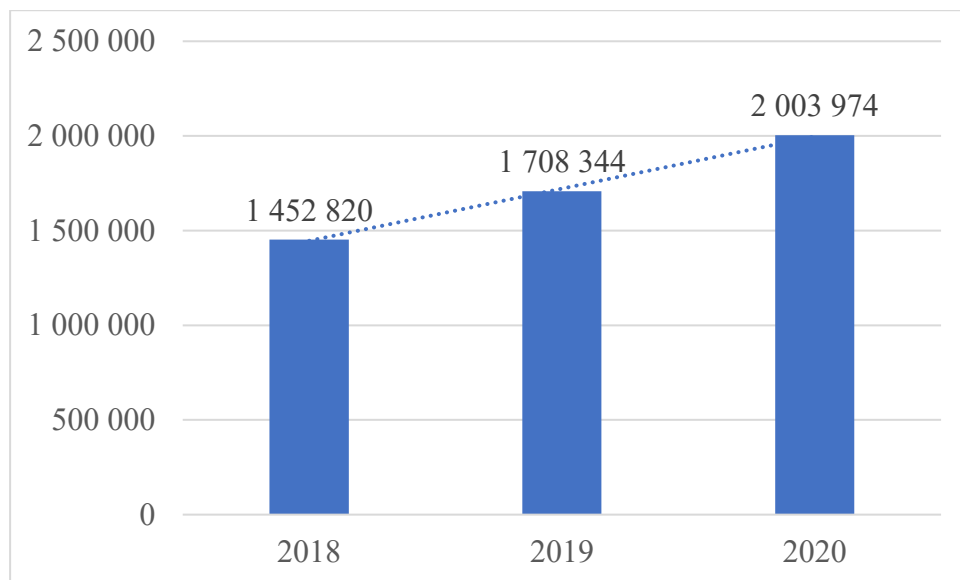
Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2022

Zde jsou znázorněny celkové mzdové náklady na pedagogické pracovníky ve zkoumaných letech 2018-2020. Z grafu je patrně znát, že trend mzdových nákladů na pedagogické pracovníky je rostoucí. Vlivem je růst ohodnocení pedagogů a také zvyšující se počet zaměstnanců v ZŠ Povážská ve Strakonici. Průměrný měsíční plat na jednoho pedagoga v roce 2018 byl 30 486 Kč. V nadcházejícím roce 2019 se vypočtený měsíční průměr zvedl na 34 494 Kč. V následujícím roce 2020 průměr dosáhl 36 528 Kč. Průměrný plat v roce 2020 se zvedl oproti roku 2018 o 6 042 Kč. Jedná se o vypočtený průměr, ze všech platů a všech pedagogů. Musíme zde brát také v potaz, že veškerý personál nepracuje na plné úvazky. Většina pedagogů je zaměstnána na zkrácené úvazky, od kterých se jim následně odráží plat. Výsledkem analýzy mezd pedagogů, je značný rostoucí trend, který je odražen, jak v celkových nákladech, tak i na průměrné mzdě jednoho pedagogického pracovníka.

Nepedagogičtí pracovníci

V následujícím grafu jsou zobrazeny celkové mzdové náklady na nepedagogické pracovníky v letech 2018-2020.

Obrázek 13: Mzdové náklady na nepedagogické pracovníky v letech 2018-2020 v Kč

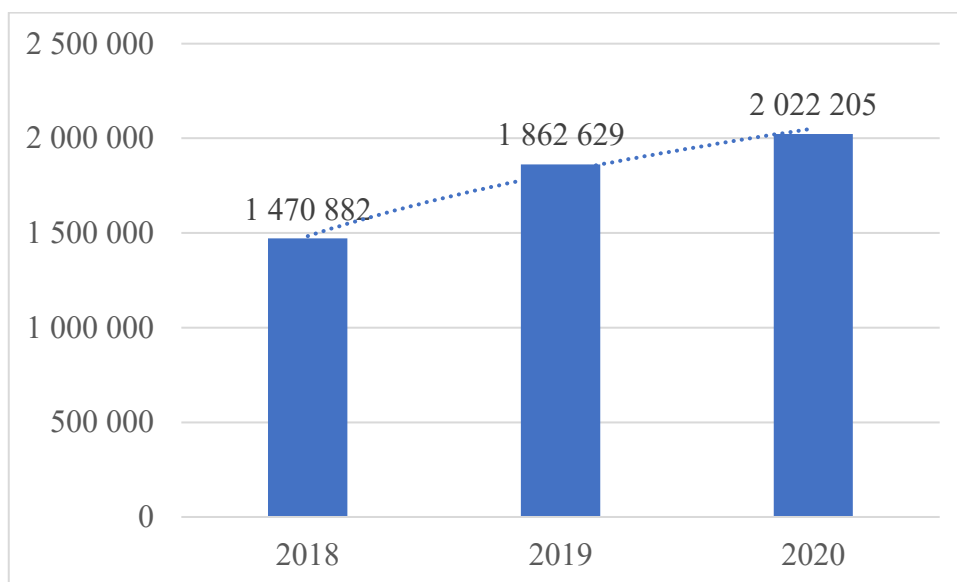
Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2022

Na obrázku č. 13 jsou uvedeny mzdové náklady na nepedagogické pracovníky v letech 2018-2020. Oproti pedagogickým pracovníkům je počet uzavřených pracovních poměrů nižší. Ve třech po sobě sledovaných obdobích škola uzavřela 7 pracovních poměrů. Nepedagogičtí pracovníci v tomto zastoupení jsou bráni jako osobní asistenti jednotlivých studentů. Jejich pracovní náplň je pomáhat konkrétním studentům, kteří mají lehčí či vážnější postižení nebo pro které je stěžejní soustředění. Nepedagogický asistent jim pomáhá během vyučovacích hodin a je jim k dispozici, když je potřeba. Průměrný měsíční plat jednoho nepedagogického pracovníka za rok 2018 byl vypočten na 17 295 Kč. Průměrné měsíční osobní náklady na sociální pojištění ve výši 4 324 Kč a zdravotní ve výši 1 557 Kč. V nadcházejícím roce 2019 se zvýšila průměrná měsíční mzda nepedagogického pracovníka na 20 337 Kč. Znatelný nárůst proběhl v roce 2020, kdy průměrná mzda stoupla na 23 857 Kč, tento nárůst je oproti roku 2018 vyšší o 6 561 Kč.

Školní družina

Nedílnou součástí každé základní školy je také školní družina. V Základní škole Povážská evidujeme v roce 2018 čtyři uzavřené pracovní poměry. V následujících letech 2019 a 2020 se ustálily pracovní poměry na pět pracovníků ve školní družině.

Obrázek 14: Mzdové náklady na pracovníky školní družiny v letech 2018-2020 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2022

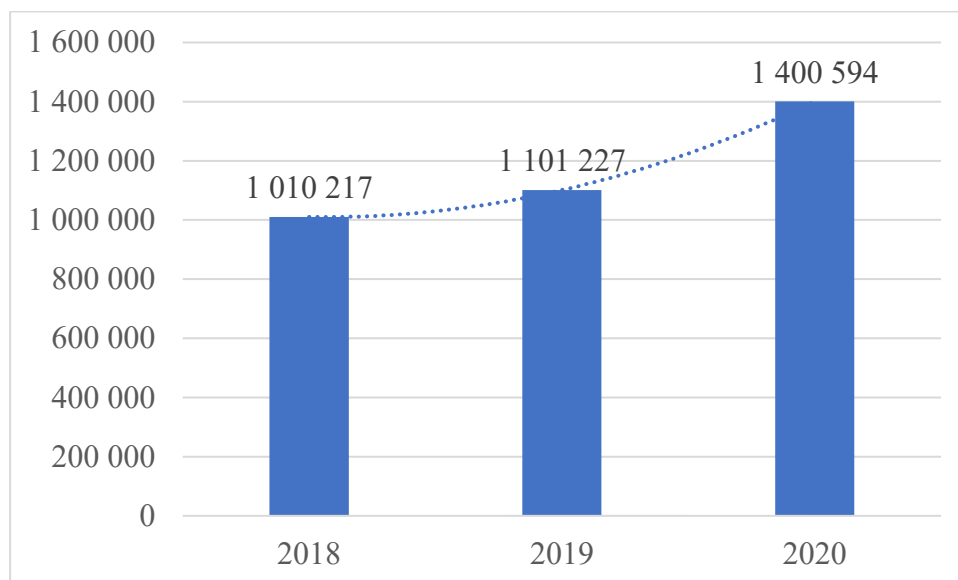
Mzdové náklady na pracovníky školní družiny jsou zobrazeny na obrázku č. 14. V roce 2018 celkové náklady na pracovníky školní družiny vystoupaly na 1 452 820 Kč. Průměrná měsíční mzda na jednoho pracovníka byla 30 643 Kč. Průměrný měsíční sociální náklad byl vyčíslen na 7 676 Kč a zdravotní pojištění na 2 763 Kč. V roce 2019 průměrné mzdové náklady vzrostly na 31 044 Kč, tento nárůst nebyl nikterak výrazný. Počet uzavřených pracovních poměrů se do konce roku 2020 ustálil na pěti. V roce 2020 se opět průměrná měsíční mzda zvýšila, a to na průměr jednoho zaměstnance na 33 703 Kč. Tyto nárůsty jsou ovlivňovány zejména kvůli typům pracovním úvazkům a také celkovému zvyšování platů ve státní sféře, které má dopad i na základní školy.

V průběhu tří sledovaných let musíme dbát také na dodržení minimální zaručené mzdy pro konkrétní rok. V roce 2018 byla zaručená minimální mzda ve výši 12 200 Kč. V roce 2019 stoupla minimální zaručená mzda na 13 350 Kč. V roce 2020 byla již zaručená mzda na 14 600 Kč. Tyto minimální částky jsou vždy zaručeny i v Základní škole Povážská.

Školní jídelna

Školní jídelna je důležitou součástí každé základní školy. Základní škola Povážská má samozřejmě také svou vlastní školní jídelnu. Mzdové náklady na školní jídelnu jsou zobrazeny v následujícím obrázku.

Obrázek 15: Mzdové náklady na pracovníky školní jídelny v letech 2018-2020 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2022

Mzdové náklady na pracovníky školní jídelny jsou zobrazeny na obrázku výše. Ve školní jídelně ZŠ Povážská jsou zaměstnány čtyři pracovníce, tento stav je během analyzovaných let neměnný. V roce 2018 byly mzdové náklady 1 010 217 Kč. Vypočtená průměrná měsíční mzda na jednu pracovníci v roce 2018 byla 21 046 Kč. Osobní průměrné měsíční náklady na sociální pojištění jsou 5 261 Kč a zdravotní pojištění ve výši 1 894 Kč. V nadcházejícím roce stouply mzdové náklady na 1 101 227 Kč. Průměrná měsíční mzda stoupla na 22 942 Kč. V roce 2020 byl zaznamenán nárůst oproti roku 2019. Mzdové náklady se výrazně zvýšily na 1 400 594 Kč. Průměrná měsíční mzda se také zvýšila na 29 179 Kč.

5.2 Horizontální analýza nákladů hlavní činnosti

Finanční analýza konkrétního subjektu může být provedena horizontálním nebo vertikálním rozbořem finančních výkazů. Tyto analýzy umožňují zobrazovat původní absolutní informace z účetních výkazů v určitých relacích a v určitých souvislostech. V horizontální analýze se sleduje vývoj zkoumané veličiny v čase, kdy se porovnávají dvě po sobě jdoucí období. Postupů, jak můžeme kvantifikovat meziroční změny

je několik, například pomocí indexů či diferencí (rozdílů). V následujícím případě můžeme zjistit, o kolik procent se jednotlivé položky proměnily oproti minulému období tzv. index, případně o kolik se jednotlivé položky proměnily v absolutních číslech tzv. diference (Kislingerová, 2008).

Náklady jsou vybrány z hlavní činnosti. Pro analyzování nákladů meziročních změn hlavní činnosti je použit postup výpočtu pomocí procentních a absolutních změn.

Výpočet změny pomocí indexu:

$$I_{t/t-1} = \frac{Bi(t) - Bi(t-1)}{Bi(t-1)} \times 100$$

kde: $I_{t/t-1}$... index vyjádřen v %, odrážející vývoj položky k minulému období
 $Bi(t)$... hodnota bilanční položky
 t ... časové období.

Výpočet změny pomocí diference (rozdíl):

$$D_{t/t-1} = Bi(t) - Bi(t-1)$$

kde: $D_{t/t-1}$... změna oproti minulému období
 $Bi(t)$... hodnota bilanční položky
 t ... časové období.

Výpočet změny pomocí indexu je vyjádřen v procentech a odráží vývoj položky k minulému časovému období.

Výpočet změny pomocí diference je změna oproti minulému období. Horizontální analýza z účetních výkazů zodpovídá otázky o kolik jednotek se proměnila příslušná položka z pohledu časového a o kolik procent se změnila příslušná jednotka z časového hlediska (Kislingerová a kol., 2010).

Tabulka 13: Náklady hlavní činnosti v letech 2018-2020 v Kč

	2020	2019	2018
Spotřeba materiálu	1 434 469,70	1 976 095,24	1 898 965,79
Spotřeba energie	1 485 711,00	1 894 185,99	1 900 563,03
Prodané zboží	4 984,00	7 056,00	6 328,00
Opravy a udržování	267 715,71	213 741,36	218 769,81
Cestovné	5 524,00	24 472,00	23 145,00
Ostatní služby	674 986,60	812 849,10	756 303,81

Mzdové náklady	21 404 966,00	17 930 556,02	14 172 471,59
Zákonné sociální pojištění	7 181 496,00	6 024 505,00	4 781 326,00
Jiné sociální pojištění	88 435,00	65 281,36	56 864,30
Zákonné sociální náklady	534 419,14	438 269,11	370 330,04
Odpisy dlouhodobého majetku	688 958,00	667 052,25	665 389,75
Náklady z drobného dl.majetku	1 003 888,45	265 144,83	305 903,00
Celkem náklady HČ	34 775 553,60	30 319 208,26	25 156 360,12

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisku a ztrát, 2022

Tabulka poskytuje veškeré náklady hlavní činnosti v analyzovaném období za roky 2018, 2019 a 2020. Následně byla z těchto dat zpracována horizontální analýza nákladů hlavní činnosti.

Tabulka 14: Horizontální analýza nákladů hlavní činnosti

	Index 2020/2019 v %	Diference 2020/2019	Index 2019/2018 v %	Diference 2019/2018
Spotřeba materiálu	-27,41	-541 625,54	4,06	77 129,45
Spotřeba energie	-21,56	-408 474,99	-0,34	-6 377,04
Prodané zboží	-29,37	-2 072,00	11,50	728,00
Opravy a udržování	25,25	53 974,35	-2,30	-5 028,45
Cestovné	-77,43	-18 948,00	5,73	1 327,00
Ostatní služby	-16,96	-137 862,50	7,48	56 545,29
Mzdové náklady	19,38	3 474 409,98	26,52	3 758 084,43
Zákonné sociální pojištění	19,20	1 156 991,00	26,00	1 243 179,00
Jiné sociální pojištění	35,47	23 153,64	14,80	8 417,06
Zákonné sociální náklady	21,94	96 150,03	18,35	67 939,07
Odpisy dlouhodobého majetku	3,28	21 905,75	0,25	1 662,50
Náklady z drobného dl.majetku	278,62	738 743,62	-13,32	-40 758,17
Celkem náklady HČ	14,70	4 456 345,34	20,52	5 162 848,14

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisku a ztrát, 2022

Zjištěné výsledky po zpracování horizontální analýzy.

Celkové náklady ZŠ Povážská ve Strakonících z hlavní činnosti v roce 2019 rostly, byly vyšší o 5 162 848 Kč, což představovalo nárůst o 20,52 % v porovnání v roce 2018. V roce 2020 celkové náklady rostly oproti roku 2019 o 14,70 % což znamenalo opět zvýšení nákladů o 4 456 345 Kč.

Mzdové náklady

Největší položkou nákladů, jak již bylo řečeno, jsou mzdové náklady. V roce 2019 došlo k nárůstu mzdových nákladů, jelikož proběhla legislativní změna na zvýšení platových tarifů učitelů. Konkrétně v ZŠ Povážské došlo k nárůstu oproti roku 2018 o růst o 26,52 %, které představovalo zvýšení o 3 758 084 Kč.

Zákonné sociální pojištění

S rostoucím trendem mzdových nákladů také rovnoměrně rostly sociální náklady. V roce 2019 byly tyto náklady oproti roku 2018 zvýšeny o 26 %, což znamenalo zvýšení o 1 243 179 Kč. V roce 2020 došlo k nárůstu o 19,20 %, které bylo vypočteno na 1 156 191 Kč. Tyto náklady nešlo nijak výrazně ovlivnit, vážnou se na mzdové náklady.

Spotřeba energie

U spotřeby energie byl v roce 2019 nárůst o 4,06 % což představovalo mírné zvýšení o 77 129 Kč. Rapidním poklesem spotřeby energie byl následující rok 2020, kdy došlo k úspoře o 541 626 Kč, tato úspora byla způsobena především tím, že studenti v roce 2020 nenavštěvovali po celý rok osobně budovy školy. Proto bylo využíváno méně energie na osvětlení, vytápění a také omezení provozu školní jídelny. Úspora byla oproti roku 2019 o 27,41 %.

Spotřeba materiálu

Horizontální analýzou bylo zjištěno, že v roce 2019 náklady na spotřebu materiálu mírně rostly, nárůst byl oproti roku 2018 o 4,06 % což představovalo zvýšení o 77 130 Kč. Naopak v roce 2020 došlo k výraznému snížení těchto nákladů. Náklady klesly oproti předchozímu roku o 541 626 Kč, což znamenalo výraznou úsporu 27,41 %. Tato úspora vznikla kvůli úspoře, kdy nebylo potřeba nakupovat mnoho spotřebního materiálu pro studenty, jako jsou především každodenní využití pomůcek pro studenty. Ušetřilo se především na úspoře papíru, školních časopisů a kancelářských potřeb.

Cestovné

Největší pokles nákladů byl zobrazen u cestovného, které v roce 2020 pokleslo o 77,43 % což představovalo úsporu oproti roku 2019 celkem 18 948 Kč. Tyto úspory byly především z důvodu pandemie, jelikož výuka probíhala po většinu času online, proto pedagogové nebyli vysíláni na pracovní cesty.

Dlouhodobý drobný majetek

K výraznému zvýšení nákladů se projevilo na dlouhodobém drobném majetku, došlo zde v roce 2020 k nárůstu o 278,62 % oproti roku 2019. Tento nárůst znamenal zvýšení o 738 744 Kč. Důvodem byl nákup především pomůcek k online výuce, tiskáren, menších elektronických zařízení pro sociálně slabší studenty, kterým škola v době pandemie poskytla tablety k domácí výuce. Oproti roku 2019 nebyly tyto náklady nijak zvýšeny, došlo k poklesu oproti roku 2018 o 13,32 %, což představovalo snížení o 40 758 Kč.

5.3 Ukazatel autarkie

Autarkie (míra autarkie) zobrazuje míru soběstačnosti municipální firmy, jak je subjekt soběstačný z hlediska pokrytí svých nákladů z hlavní činnosti ze získaných výnosů. Autarkie může být hodnocena na bázi výnosově nákladové, která je založena na účetních principech nebo na metodě příjmově výdajové (Kraftová, 2002).

Vzorec pro výpočet autarkie:

$$A_{HV-H\check{C}} = \frac{V_{H\check{C}}}{N_{H\check{C}}} \times 100$$

kde: $V_{H\check{C}}$... výnosy hlavní činnosti

$N_{H\check{C}}$... náklady hlavní činnosti.

V následující tabulce č. 15 je vypočtena autarkie v analyzovaném období v letech 2018-2020 na bázi nákladů a výnosů z hlavní činnosti.

Tabulka 15: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

Rok	2018	2019	2020
Výnosy HČ v Kč	25 168 481	30 330 346	34 818 069
Náklady HČ v Kč	25 170 705	30 333 554	34 789 904
Výpočet v %	99,99	99,99	100,08

Zdroj: vlastní zpracování dle interních materiálů, 2022

Autarkie hlavní činnosti provedená na základě nákladů a výnosů z hlavní činnosti za roky 2018-2020. Výnosy i náklady jsou ve všech letech rostoucí, jak je vidět v tabulce č. 15. Po provedení analýzy autarkie, výsledky přinesly pozitivní vývoj. Jelikož se výsledky pohybovaly okolo hodnoty 100 %, autarkie je ideální, jelikož škola dokáže pokrýt

náklady ze svých výnosů. Hodnoty se pohybují okolo ideální hodnoty 100 %, předpokládaný vývoj tedy naznačuje pozitivní vývoj, kdy škola bude schopna hradit své náklady výnosy. Pokud by hodnoty klesly, vývoj by bylo potřeba vyhodnotit a najít příčiny, proč není škola schopna hradit své náklady.

5.4 Návrhy a doporučení ke zlepšení finanční situace školy

Závěrečná kapitola praktické části práce se věnuje vytvoření návrhů a případných doporučení, které by mohly vést ke zlepšení finanční situace Základní školy Povážská Strakonice. Při sestavování možných návrhů bylo čerpáno z provedené analýzy hospodaření v letech 2018 až 2020.

Z analýzy hospodaření zachycené v předchozích kapitolách je patrné, že škola v průběhu sledovaného období efektivně hospodařila s dostupnými finančními prostředky. Během těchto let měla dvakrát nulový výsledek hospodaření a v roce 2020 vykazovala zisk. Tento zisk byl následně převeden do rezervního fondu. Při sledovaném období došlo ke zvýšení mzdových nákladů. Hlavním důvodem bylo navýšení počtu zaměstnanců školy (pedagogických i nepedagogických pracovníků). Důležitým rysem bylo i zvýšení platových tarifů. Další významnou nákladovou položkou byla spotřeba energie. Ve sledovaných letech došlo k výrazné úspoře energie (el. energie, vody i tepla), zejména v posledních dvou porovnávaných obdobích.

I přes efektivní hospodaření školy je velmi důležité neustálé udržování a zlepšování jejího stavu. Proto je zapotřebí vyhledávat další možnosti a opatření ke zvyšování příjmů organizace. Škola by se měla aktivně zapojovat do dalších projektů a rozvojových programů (zejména od Evropské unie, MŠMT či kraje). Přínosem zmíněných projektů a programů je kromě získání finančních prostředků na provoz školy, také zkvalitnění výuky a další sociální a pedagogický rozvoj pracovníků. Rozvoj pedagogických pracovníků může vést k následnému zvýšení kvality výuky pro žáky, kteří jsou dále motivováni k lepším studijním výsledkům. Škola musí neustále zlepšovat kvalitu svých pracovníků a služeb, aby dokázala obstát v konkurenci ostatních škol ve městě.

Projekty a programy nemusí být zaměřeny pouze na zkvalitňování vzdělávání a předávání zkušeností. Existují i programy, které zpřístupňují školám finanční prostředky na nákup hmotných věcí, o které by měla škola také žádat. Může se například jednat o finance na vybavení specializované učebny, učebních materiálů nebo výukových softwarů.

Nicméně Základní škola Povážská Strakonice již zmíněné programy a projekty čerpá a efektivně je využívá. Škola již v současnosti bohužel nemá příležitost k rozšíření a zajišťování dalších nových projektů a forem dotací. Jedním z důvodů je chybějící motivace pedagogů. Většina z nich je již plně vytížena a nemůže si dovolit jak z časových, tak z kapacitních důvodů přijímat nové projekty. Pro vedení školy je vyřizování dotací a žádání o nové projekty zdoluhavým procesem, který je velmi časově a administrativně náročný.

Další možností a zároveň doporučením na získání dalších finančních prostředků jsou dary. Dary může škola přijímat od fyzických či právnických osob. Vedení školy by mělo využít příležitosti a oslovovat například absolventy školy, různé organizace či společnosti v okolí, rodiče žáků a sportovní celky, s žádostí o dary. Dar může být jak finanční, tak nefinanční podoby.

Závěr

Tématem této práce bylo financování vybrané základní školy, konkrétně Základní školy Povážské ve Strakonících. Cílem práce bylo provést analýzu financování základní školy, zhodnotit její stav a případně navrhnout možnosti ke zlepšení její aktuální finanční situace. K analýze byla použita data z interních dokumentů školy.

V první části práce byla zpracována základní problematika, která následně sloužila jako podklad pro vypracování druhé, praktické části. Vzhledem k tématu práce bylo kromě školství a vzdělávacího systému v České republice, charakterizováno i financování školství. Celá problematika organizace a financování školství v České republice je oblast velmi široká, z toho důvodu byla práce zaměřena právě na oblast regionálního školství.

V praktické části byla nejdříve charakterizována Základní škola Povážská Strakonice. Dále se práce zabývala především analýzou nákladů a výnosů školy v jednotlivých letech 2018 až 2020, kdy informuje o rozpočtech a byly zde porovnány plánované finanční prostředky se skutečnými. Další výraznou složkou nákladů jsou spotřeby energií, jejichž vývoj ve sledovaném období je součástí analýzy. Náklady hlavní činnosti za datované období byly zhodnoceny pomocí horizontální analýzy. Ke zjištění soběstačnosti subjektu byl použit výpočet ukazatele autarkie.

Z praktické části vyplynulo, že ve zvoleném období vybraná organizace hospodařila efektivně a uvážlivě se svěřenými prostředky. Bylo zjištěno, že v prvních dvou sledovaných letech byl výsledek hospodaření školy nulový, ve třetím roce byl zaznamenán zisk ve výši 28 166 Kč. V průběhu tří let došlo k výraznému růstu mzdových nákladů a k poklesu spotřeby energie.

Na závěr byly uvedeny návrhy a doporučení na zlepšení hospodaření vybrané školy, kde bylo doporučeno oslovovat jednotlivce či organizace za účelem získání finančních či nefinančních prostředků neboli darů. Také bylo objasněno, že škola již plně využívá dotace, vybrané projekty a programy. Jelikož je aktuálně většina pracovníků zatížena právě probíhajícími programy, nezbývá již volná kapacita na zařazení nových projektů či programů.

I přes fakt, že se tato bakalářská práce zabývala finančními prostředky ve školství, je nutné zmínit, že cílem školy není tvorba zisku, nýbrž poskytování kvalitního vzdělání. Úroveň školství závisí především na pedagogických pracovnících, kteří s žáky každodenně pracují, předávají jim znalosti, zkušenosti a uvádějí je do světa dospělých.

Seznam použitých zdrojů

Bibliografie a internetové zdroje

Bailey, S. J. (1999). *Local government economics: principles and practice*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire, and London, Great Britain: Macmillan Press LTD.

Bodemann, M. (2018). *Management in Public Administration*. Wiesbaden, Germany: Springer Gabler.

Český statistický úřad (2021). *Metodika – Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97*. Dostupné 10. 3. 2021 z

https://www.czso.cz/csu/czso/metodika_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97

Eurydice (2021a). *Hlavní rysy vzdělávacího systému*. Dostupné 26. 2. 2021 z

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/czech-republic_cs

Eurydice (2021b). *Organizace a struktura vzdělávacího systému*. Dostupné 26. 2. 2021 z https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-education-system-and-its-structure-21_cs

Eurydice (2021c). *Financování předškolního a školního vzdělávání*. Dostupné 12. 4. 2021 z https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-21_cs

Hejduková, P. (2015). *Veřejné finance – teorie a praxe*. Praha, Česko: C. H. Beck.

Kislingerová, E., & Hnilica, J. (2008). *Finanční analýza – krok za krokem*. (2. vyd.). Praha, Česko: C. H. Beck.

Kislingerová, E. a kol. (2010). *Manažerské finance*. (3.vyd.). Praha, Česko: C. H. Beck.

Kraftová, I. (2002). *Finanční analýza municipální firmy*. Praha, Česko: C. H. Beck.

Máče, M. (2018a). *Finanční účetnictví veřejného sektoru*. Praha, Česko: Grada.

Máče, M. (2018b). *Manažerské účetnictví veřejného sektoru*. Praha, Česko: Grada.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2013). *Průručka způsobilých výdajů pro program*. Dostupné 14. 4. 2021 z

<https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/34226/55262/603109/priloha001.pdf>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2020). *Školský zákon ve znění účinném od 25. 8. 2020*. Dostupné 2. 3. 2021 z <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-25-8-2020>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2021a). *Zákony: Vybrané zákony vztahující se k právům dítěte, ústavní a ochranné výchově a preventivně výchovné péči*. Dostupné 2. 3. 2021 z <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/zakony-2>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2021b). *Normativy*. Dostupné 15. 4. 2021 z <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/normativy-1>

Peková, J. (2011). *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.

Peková, J., Jetmar, M., & Toth, P. (2019). *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.

Peková, J., Pilný, J., & Jetmar, M. (2008). *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. (3. vyd.). Praha, Česko: ASPI.

Základní škola Povážská Strakonice (2021a). *Historie*. Dostupné 20. 4. 2021 z <https://www.zs-povazska.strakonice.eu/stranka/historie>

Základní škola Povážská Strakonice (2021b). *Současnost*. Dostupné 20. 4. 2021 z <https://www.zs-povazska.strakonice.eu/stranka/soucasnost>

Základní škola Povážská Strakonice (2021c). *Školní družina*. Dostupné 20. 4. 2021 z <https://www.zs-povazska.strakonice.eu/page/skolni-druzina>

Základní škola Povážská Strakonice (2021d). *Projekty*. Dostupné 21. 4. 2021 z <https://www.zs-povazska.strakonice.eu/projekty>

Legislativa

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona

Zákon č. 563/1991Sb., o účetnictví

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Seznam interních materiálů

Základní škola Povážská Strakonice (2018). *Koncepce rozvoje Základní školy Povážská Strakonice (dlouhodobý plán)*. Interní dokument školy se sídlem ve Strakonících.

Základní škola Povážská Strakonice (2018). *Účetní závěrka za rok 2018*. Interní dokument školy se sídlem ve Strakonících.

Základní škola Povážská Strakonice (2019). *Účetní závěrka za rok 2019*. Interní dokument školy se sídlem ve Strakonících.

Základní škola Povážská Strakonice (2020). *Účetní závěrka za rok 2020*. Interní dokument školy se sídlem ve Strakonících.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet žáků základní školy v jednotlivých letech	29
Tabulka 2: Souhrn výnosů a nákladů v roce 2018 v Kč.....	36
Tabulka 3: Čerpání finančních prostředků v letech 2017–2019 v Kč.....	37
Tabulka 4: Souhrn výnosů a nákladů v roce 2019 v Kč.....	41
Tabulka 5: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31. 12. 2018 v tis. Kč – náklady	45
Tabulka 6: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2018 v tis. Kč – výnosy	46
Tabulka 7: Celkové využití prostředků od zřizovatele v roce 2018 v Kč	48
Tabulka 8: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2019 v tis. Kč – náklady	49
Tabulka 9: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2019 v tis. Kč – výnosy	50
Tabulka 10: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2020 v tis. Kč – náklady	51
Tabulka 11: Rozbor hospodaření podle rozpočtu k 31.12.2020 v tis. Kč – výnosy	52
Tabulka 12: Vývoj spotřeby energií v letech 2018–2020 v Kč.....	55
Tabulka 13: Náklady hlavní činnosti v letech 2018-2020 v Kč.....	61
Tabulka 14: Horizontální analýza nákladů hlavní činnosti.....	62
Tabulka 15: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů.....	64

Seznam obrázků

Obrázek 1: Toky finančních prostředků ve školství ČR.....	22
Obrázek 2: Rozdělení dotací.....	27
Obrázek 3: Výnosy v roce 2018 v tis. Kč	33
Obrázek 4: Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem školy 2018 v tis. Kč	34
Obrázek 5: Náklady v roce 2018 v tis. Kč	35
Obrázek 6: Výnosy v roce 2019 v tis. Kč	38
Obrázek 7: Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem školy 2019 v tis. Kč	39
Obrázek 8: Náklady v roce 2019 v tis. Kč	40
Obrázek 9: Výnosy v roce 2020 v tis. Kč	42
Obrázek 10: Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem školy 2020 v tis. Kč	43
Obrázek 11: Náklady v roce 2020 v tis. Kč	44
Obrázek 12: Mzdové náklady na pedagogické pracovníky v letech 2018-2020 v Kč ...	57
Obrázek 13: Mzdové náklady na nepedagogické pracovníky v letech 2018-2020 v Kč	58
Obrázek 14: Mzdové náklady na pracovníky školní družiny v letech 2018-2020 v Kč.	59
Obrázek 15: Mzdové náklady na pracovníky školní jídelny v letech 2018-2020 v Kč..	60

Seznam zkratek

ČŠI – Česká školní inspekce

DDHM – Dlouhodobý drobný hmotný majetek

DDNM – Dlouhodobý drobný nehmotný majetek

DVPP – Další vzdělávání pedagogických pracovníků

HČ – Hlavní činnost

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OON – Ostatní osobní náklady

OPVK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ROP – Regionální operační programy

SP – Sociální pojištění

ŠD – Školní družina

ŠJ – Školní jídelna

UP – Učební pomůcky

ÚZ – Účelový znak

ZP – Zdravotní pojištění

Abstrakt

Fauová, M. (2022). *Financování konkrétní ZŠ Povážské ve Strakonících* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: školství, vzdělávací systém, financování školství, finanční hospodaření, náklady, výnosy

Předložená bakalářská práce se zabývá financováním Základní školy Povážská Strakonice. Cílem této práce bylo provést analýzu hospodaření vybraného subjektu a navrhnout případné změny a opatření, které povedou ke zlepšení jeho finanční situace. Teoretická část je věnována teorii související s danou problematikou. Je zde definováno školství a vzdělávací systém v České republice, dále je popsáno financování, financování školství a vybrané zdroje financování regionálního školství. Praktická část práce byla zpracována na základě poskytnutých interních materiálů školy. Obsahem praktické části je charakteristika vybrané základní školy a jejího hospodaření včetně analýzy rozpočtů, nákladů a výnosů, mzdových nákladů a spotřeby energií. Ke zpracování této části byly využity metody popis, analýza a komparace. Poznatky, které byly zjištěny při zpracování práce, byly na závěr použity na návrh konkrétních doporučení ke zlepšení stavu školy.

Abstract

Fauová, M. (2022). *Financing of Povážská primary school in Strakonice* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: education, education system, financing of education, financial management, costs, revenues

The submitted bachelor's thesis deals with the financing of Povážská primary school in Strakonice. The aim of this paper was to analyze the management of the selected entity and to propose possible changes and measures that will lead to the improvement of its financial situation. The theoretical part is devoted to the theory related to the issue. It defines education and the educational system in the Czech Republic, it also describes the financing, financing of education and selected sources of financing of regional education. The practical part of the work was processed on the basis of the provided internal materials of the school. The content of the practical part is the characteristics of the selected primary school and its management, including the analysis of budgets, costs and revenues, labor costs and energy consumption. Methods of description, analysis and comparison were used to process this part. The findings of the work were finally used to propose specific recommendations to improve the condition of the school.